

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський державний інститут економіки і управління
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Бібліотека вищого навчального закладу - ресурсний, інформаційно- аналітичний центр в епоху електронних комунікацій

Наукова бібліотека ЧДІЕУ
м. Чернігів,
вул. Стрілецька, 1, к. 100
т. (04622) 5-69-81
e-mail: library92@ukr.net

Чернігів - 2013

Міністерство освіти і науки України

Чернігівський державний інститут
економіки і управління

Наукова бібліотека

**Бібліотека вищого навчального
закладу – ресурсний,
інформаційно-аналітичний
центр в епоху електронних
комунікацій**

*Матеріали регіональної
науково–практичної конференції
19 грудня 2013 р.*

Чернігів
2013

УДК 027.7
ББК 78.3
Б 59

Схвалено рішенням Методичної ради Наукової бібліотеки
від 05.12.2013 р., Протокол № 5/13

Головний редактор	В. М. Белінська
Відповідальний редактор	Н. В. Мороз
Мовне редагування	Г. В. Макаренко
Комп'ютерна верстка	Н. В. Мороз , Г. В. Макаренко

Б 59

Бібліотека вищого навчального закладу - ресурсний, інформаційно-аналітичний центр в епоху електронних комунікацій: матеріали регіональної науково-практичної конференції /[уклад.: В. М. Белінська, Н. В. Мороз]. – Чернігів: Наукова бібліотека ЧДІЕУ, 2013. – 52 с.

ISBN 978-966-2188-45-5

ISBN 978-966-2188-45-5

УДК 027.7
ББК 78.3
© Автори статей, 2013

ЗМІСТ

<i>Белінська В. М.</i> Філософські та історичні аспекти бібліотечної діяльності.....	4
<i>Сіденко Т. А.</i> Навчаючи, ми вчимося самі, або методична робота як умова підвищення професіоналізму бібліотечарів	9
<i>Мороз Н. В.</i> Концептуальні засади інституційного репозитарію IRCHSIEM.....	15
<i>Бура Є. П.</i> Модернізація систем комплектування фондів бібліотеки ВНЗ (з досвіду роботи НБ ЧНТУ).....	20
<i>Баклажко О. П.</i> Видавнича справа як один з аспектів діяльності Наукової бібліотеки ЧДІЕУ.....	24
<i>Мазур А. В.</i> Система читальних залів Наукової бібліотеки в сучасному бібліотечно-інформаційному середовищі.....	28
<i>Бевз І. В.</i> Бібліотека ВНЗ в системі національно-патріотичного виховання.....	35
<i>Виноградна С. О.</i> Роль і місце Наукової бібліотеки ЧДІЕУ в соціокультурному просторі інституту.....	42
<i>Соловей Л. М.</i> Музейна справа як інноваційна складова діяльності Наукової бібліотеки ЧДІЕУ.....	46
<i>Відомості про авторів</i>	49

В. М. Белінська, директор
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ

ФІЛОСОФСЬКІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ БІБЛІОТЕЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Створення, розвиток і функціонування нашої бібліотеки припало на дуже значиму історичну віху - не лише зміну тисячоліть, а й зміну цивілізаційного етапу людства: аналогове суспільство змінюється на цифрове. На наших очах ера Гуттенберга все більше йде в минуле.

Ми з вами опинилися в такому самому становищі, що й наші середньовічні колеги в момент появи друкарства. Нас уже не дивують електронні книги. Вони стали традиційними. І якщо, наприклад, протягом кількох століть поети оспівували ямщиків, то сьогодні, зі зміною транспортної інфраструктури, останнім це аж ніяк не завадило піти у забуття. Нікому вже і на думку не спадає йти на пошту відправляти телеграму, або писати листа пером на папері. Мінлива не тільки мода, а й кінематограф, технології, техніка й т. ін.

На наших очах розгортається глобальна цифрова революція і формують середовище, в якому існування бібліотек вже не є необхідною: будь-який мешканець Землі має принципову можливість отримання будь-якої інформації в будь-якому місці у будь-який час. У користувачів зникає необхідність фізичного відвідування бібліотеки. Цей стрімкий переверот інформаційної інфраструктури людства водночас знецінює фонди бібліотек, знижує затребуваність їх основної послуги і виступає, таким чином, вихідною причиною кризи, яка проявляється у всіх без винятку країнах світу.

Однак це зовсім не означає, що бібліотечна і бібліографічна діяльність більше не потрібна, це означає, що вона зазнала і продовжує зазнавати серйозних змін, і користувачі чекають від неї вже іншого, не того, до чого ми з вами звикли. Вочевидь, прийшов час кардинальної реформи всієї теорії і методики бібліотечної справи. Подобається нам це чи ні, але це так. Ми можемо приймати або не приймати нововведення, але вони вже є.

Свого часу, навчаючись в інституті, мені пощастило слухати лекції молодого тоді Едуарда Рубеновича Сукіасяна. Нещо-

давно наймудріший Едуард Рубенович, виступаючи на конференції, сказав: «Я не люблю електронний каталог...». Я дуже поважаю мого вчителя, але «люби не люби», а електронний каталог є, і більш того, він виправдав своє створення й існування і дав нашим користувачам безліч додаткових можливостей.

Те, що нам принесла система цифрових комунікацій, по-іншому можна назвати «виклик». Це - цілком інша система координат, що використовує зовсім інший інструментарій, понятійний апарат, але, що найголовніше, володіє можливостями інформаційного обслуговування, неможливими раніше.

Нова реальність з відсутністю відстаней і цілодобовою доступністю, «прозорістю» для пошуку не тільки текстів, але й графічних, аудіо- та навіть відеооб'єктів, створює інші умови для інформаційної діяльності та вимагає від нас із вами інших навичок, усвідомлення мінливої історичної дійсності та усвідомлення того факту, що доля бібліотек і рідної нам бібліотечної професії залежить не від результату боротьби в душах homo sapiens, а від того, чи зуміємо ми запропонувати послуги, затребувані сучасним суспільством і, зокрема, системою освіти, наскільки швидко та органічно ми зможемо інтегруватися в цифрову інформаційну інфраструктуру. В іншому випадку, суспільство знайде тих, хто буде «завідувати» його культурною та інформаційною складовими.

Сьогодні суспільство нам вже практично відкрито говорить: «Вас стільки не треба!». При цьому деякі фахівці, і зізнаюся, що я була в тому числі, помилково вважали, що причина низької відвідуваності у тому, що бібліотеки... погано рекламують. Але світова тенденція така, що попит потрібно формувати, а ми за звичкою очікуємо наявний попит минулих років.

Потрібно набратися сміливості і вдумливо поміркувати над тим, що станеться найближчим часом, якщо нічого не змінювати і не працювати на випередження. І при цьому пам'ятати, що всі традиційні «рецепти» оздоровлення, на зразок ремонту, підвищення витрат на комплектування, ситуацію не виправлять - бібліотеки аналогової ери були затребувані й активно функціонували нерідко навіть за гірших умов хронічного недофінансування, а точніше (хто старший - пам'ятає) фінансувалися за залишковим принципом.

Таке розуміння ситуації чітко визначає головний вектор необхідних бібліотеці перетворень, у центрі яких знаходиться не надія на залучення додаткового фінансування для розвитку традиційних сервісів, а докорінна реорганізація власної діяльності, що дозволяє кардинально підвищити власну затребува-

ність у якісно інших умовах існування системи інформаційних комунікацій.

Сьогодні прийшло розуміння, що не стіни визначають відвідуваність бібліотек, а саме сервіси. І читальні зали порожні не тому, що всі колишні читачі відразу здичавіли і дегуманізувалися, а тому, що у них з'явилася альтернатива в отриманні джерел інформації, і рішення вони прийняли аж ніяк не на нашу користь.

Зі сказаного випливає, що, перш ніж розпочати оздоровчі заходи, нам належить провести ґрунтовну санацію власної діяльності, включаючи зміну ключових виробничих процесів, реорганізацію структури та реформування свідомості кадрів.

Таким чином, узагальнюючи позицію, виділю основні напрями та завдання бібліотечної діяльності, тобто чим повинні займатися бібліотеки (не тільки вузівські) сьогодні і завтра. Це:

1. У цифровому середовищі головна функція бібліотеки - забезпечення безоплатного та мобільного доступу до будь-якого виду інтелектуальної продукції, представленої в цифровій формі. Під час реалізації цього завдання бібліотеки візьмуть на себе роль ключової ланки в системі легального поширення інтелектуальної власності.

2. Прийняття на себе ролі консультаційно-освітніх центрів або експертів-консультантів при роботі з будь-якими видами інформаційних ресурсів, які забезпечують усім бажаним не тільки доступ, але і кваліфіковану інформаційно-консультаційну підтримку або допомогу при оволодінні навичками інформаційної грамотності. А можливо, і сприяння в розміщенні в мережі результатів власних досліджень.

3. Перетворення бібліотеки у відкритий громадський центр, який реалізує різноманітні програми інтелектуального дозвілля наших студентів.

4. Пропозиція факультативних послуг, максимально затребуваних саме в цифровому суспільстві.

5. Потребують оптимізації також внутрішні бібліотечні процеси, серед яких першочерговими можна вважати:

5.1. Переведення переважної частини фонду у відкритий доступ, грамотне комплектування джерел, які варті прочитання, перегляду або прослуховування користувачем конкретної бібліотеки;

5.2. Технічну реалізацію звернення до електронного контенту через бібліотеки, яка потребує створення спеціальних центрів електронного комплектування. У даному випадку бібліотека зможе виступати популяризатором того чи іншого кон-

тенту колектора у відповідності зі своєю спеціалізацією. Інструменти популяризації досить широкі. Це - створення власних тематичних колекцій, додаткових бібліографічних описів, різноманітні заходи та ін.

5.3. Перехід процесів інформаційної діяльності у віртуальну сферу ставить питання про призначення бібліотечних приміщень і реструктуризацію простору: ліквідація читальних залів при створенні зручних місць для індивідуальної або групової роботи, оптимізація решти елементів абонементу, безбар'єрність бібліотечного простору, можливість швидкої трансформації. Простір бібліотек повинен змінюватися слідом за зміною їх завдань. Очевидно, для того, аби наші користувачі приходили до бібліотеки, в ній має бути комфортніше, ніж удома. І одним з показників роботи бібліотеки стає тривалість відвідування.

5.4. Тотальна інтернетизація (дротовий і бездротовий інтернет).

5.5. Розповсюдження інформаційної культури, створення творчої атмосфери, яка стимулює пізнавальну активність користувачів бібліотеки.

5.6. Інтелектуальне дозвілля. Перетворення бібліотек у місця реалізації творчої активності студентської аудиторії (лекції, дискусії, клуби тощо).

І два останні завдання, які, швидше за все, повинні бути першими. Це:

6. В обов'язковому порядку необхідно реформувати власну свідомість.

7. Приведення законодавчих та організаційних рішень бібліотечної галузі у відповідність до вимог епохи цифрових комунікацій.

Незважаючи на всю, можливо, удавану, фантастичність описаного сценарію розвитку, альтернативи не існує, оскільки багато бібліотек, що працюють сьогодні, суспільству завтрашнього дня просто не потрібні. Сьогодні вже час говорити не про культурну місію, а про значення бібліотеки для економіки (інформаційна підтримка, підстава інноваційного розвитку, майданчик навчання). Але це вже мають бути не букви, а цифри. Нині на слуху є таке поняття, як «дорожня карта». Сам по собі процес створення дорожньої карти - це певна ревізія наявного потенціалу розвитку досліджуваного об'єкта, виявлення вузьких місць, загроз і можливостей зростання, потреб у забезпеченні та ін.

Проблема бібліотечної справи у тому, що у неї немає головної карти - карти розвитку бібліотек, і вузівських в тому числі. Давайте разом почнемо її створювати, розвивати, обґрунтовувати і вкладати в голови начальства, користувачів альтернативні способи для сучасного обміну інформацією між бібліотекою та її користувачем, намагатися випробувувати їх на практиці.

У цьому відношенні необхідний також пошук слогана. Наприклад, «бібліотека як основа інноваційної економіки», «бібліотека - основа еліти», або ж «місце зустрічі змінити не можна». Бібліотеки повинні бути вічними, незалежно від тлінності або вічності друкованих книг.

Так, вони зараз у кризі, але зазвичай з кризи галузі і технології виходять оновленими і реструктуризованими. Ми сильні насправді не тим, що перекладаємо книги з полиці на полицю, ми сильні як професія, в інтелектуальній обробці - класифікація, вироблення рекомендацій, експертиза. Роль попередньої селекції в інформаційному масиві буде все більш і більш затребувана.

Я глибоко переконана в тому, що протягом всієї життєдіяльності нашої бібліотеки в більшій частині її існування функціонувала саморегульована колективна організація, що представляє інтереси професіоналів бібліотечної справи. Це дозволяло грамотно позиціонувати нашу бібліотеку, представляти інтереси її членів та відносини з ректоратом, організувати навчання, забезпечувати інформаційну відкритість діяльності нашого колективу та, нарешті, підбити підсумки своєї 20-річної діяльності у вигляді колективної праці «Наукова бібліотека ЧДІЕУ: сторінками історії».

І найголовніше - наша бібліотека завжди була затребувана нашими користувачами не сама по собі, а завдяки людям, завдяки вам, які працювали і працюють у її стінах, не боячись інтелектуального навантаження, бо наш колектив завжди складала творчі, ініціативні та комп'ютерно грамотні співробітники, яким притаманні гнучкість і динамізм мислення, відсутність зашореності, вміння сприймати нове. А нині нам 21! Прекрасний молодий вік, якому не страшні кризи, до снаги будь-які завдання, вік мобільності й активності!

Щодня ви працюєте з одним з інструментів влади - інформацією, і стикаєтесь із сотнями наймудріших, тож я бажаю вам мудрості. Мудрості вибору, мудрості прийняття рішень! І будьте успішні в діяннях своїх!

Література

1. Ершова Т. В. Інформаційне суспільство і майбутнє бібліотеки / Т. В. Ершова, Ю. Е. Хохлов // Бібліотекознавство. – 2011. - №3.
2. Земсков А. И. Сучасні напрями роботи зарубіжних вузовських бібліотек / А. И. Земсков // Научно-технічні бібліотеки. – 2013. - №6.
3. Серебряная М. Я. Як вивчати майбутнє бібліотеки? / М. Я. Серебряная // Научно-технічні бібліотеки. – 2013. - №3.
4. Соколов А. Зачем бібліотеки інформаційному суспільству? / А. Соколов // Нева. – 2011. - №9.
5. Сукиасян Э. Р. О деяких нових термінах і поняттях. Дискусійні замітки / Э. Р. Сукиасян // Інформаційний бюлетень РБА. Офіційне видання РБА. – 2011. - №59.
6. Шрайберг Я. А. Інтеграція бібліотек в розвиваюче інформаційне суспільство: що нас чекає впереди? / Я. А. Шрайберг // Научно-технічні бібліотеки. - 2013. - №1.
7. Шрайберг Я. А. Бібліотеки в електронній середі і виклики сучасного суспільства. Щорічний доповідь Конференції «Крим». 2009 р. 16-я Міжнародна конференція «Бібліотечні і інформаційні ресурси в сучасному світі науки, культури, освіти і бізнесу» – «Крим-2009» (6–14 червня 2009, Автономна Республіка Крим, Україна).

УДК 027.7
ББК 78.349.5

Т. А. Сіденко, завідувач відділу
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ

НАВЧАЮЧИ, МИ ВЧИМОСЯ САМІ, АБО МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ БІБЛІОТЕКАРІВ

У ХХІ столітті проблеми розвитку освіти є пріоритетними у всьому світі. Формується світовий освітній простір, метою якого є виховання духовної і культурної особистості.

Будь-яка сучасна бібліотека становить невід'ємну частину освітнього простору, а якщо говорити про бібліотеку ВНЗ, то можна з упевненістю сказати, що бібліотека являє собою інформаційну основу науково-освітнього процесу.

Сьогодні змінилися не тільки функції бібліотеки, але і її структура, а також технологія роботи, види інформаційних

ресурсів і рівень підготовки співробітників. Крім традиційних книжкових фондів з'явилися і фонди видань на електронних носіях, фонди повнотекстових віддалених ресурсів. На зміну стандартним і звичним каталогам прийшли електронні каталоги з розширеною пошуковою системою, віртуальні послуги і т.д.

Ефективність діяльності наукової бібліотеки визначається роботою всіх її структурних підрозділів. Адміністрація бібліотеки виробляє стратегію розвитку, здійснює планування, аналіз роботи бібліотеки в цілому та її структурних підрозділів, контроль над виконанням плану роботи, а також веде роботу з персоналом по підвищенню кваліфікації.

Робота всіх відділів бібліотеки взаємопов'язана, але домогтися підвищення ефективності та якості бібліотечної роботи неможливо без науково-методичної діяльності.

Для цього необхідна науково організована методична робота, оскільки вона є фундаментом для бібліотечних інновацій.

Методична робота в бібліотеці активно впливає на всі бібліотечні процеси і дозволяє спрямовувати роботу, вести постійний контроль над діяльністю відділів, стежити за зростанням кваліфікації кожного бібліотекаря, за вдосконаленням його майстерності. У регламентований час однієї доповіді важко докладно розглянути всі аспекти науково-методичної роботи, але зупинимося на основних.

Сутність науково-методичної роботи - це забезпечення адекватного реагування бібліотеки на всі зміни, як у соціальній системі, так і у ВУЗі.

Розвиток бібліотеки, переведення її з існуючого положення в бажане, «управління змінами» - це формула сучасної методичної роботи.

Науково-методична робота включає дві самостійні складові частини. Одна з них спрямована на надання методичної допомоги бібліотекам мережі з боку бібліотеки - методичного центру, який сприяє постійному вдосконаленню роботи бібліотек.

Робота обласного методичного центру бібліотек вищих навчальних закладів Чернігівського регіону на базі Наукової бібліотеки національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка має значний вплив на стан розвитку бібліотек вищів регіону, визначає пріоритетні напрямки роботи, в числі яких слід назвати: впровадження нових інформаційних технологій, організацію вільного доступу користувачів до мережевих бібліотечних ресурсів, підвищення якості послуг користувачів, фо-

рмування системи безперервної освіти бібліотекарів. І в цьому велика заслуга Голови методичного об'єднання бібліотек ВНЗ Макарової А. Г. та її заступника Кавінської В. І., а також науково-методичного відділу бібліотеки.

Друга складова науково-методичної роботи - це методична робота в колективі бібліотеки.

У нашій бібліотеці науково-методична робота розподілена між двома відділами - науковим відділом та відділом інформаційно-бібліографічної роботи. Вона розвивається за наступними напрямками: науково-дослідна робота; науково-методична робота; науково-бібліографічна робота.

Методичну роботу в бібліотеці ми розглядаємо у трьох аспектах.

Перший: методична робота - це школа професійної майстерності бібліотекарів, оскільки нерозривно пов'язана з навчально-виховним процесом ВНЗ та є його невід'ємною частиною.

Другий: методична робота у науковій бібліотеці - необхідна умова зростання творчої активності наших бібліотекарів.

Третій: усі існуючі форми методичної роботи представляють собою школу підвищення кваліфікації бібліотекарів без відриву від безпосередньої роботи.

Виходячи з основних аспектів методичної діяльності бібліотеки, розглянемо основні функції методичної роботи бібліотеки Чернігівського державного інституту економіки і управління, а це:

1. Аналітична - насамперед, це процеси планування та звітності. На основі цього аналізу ми здійснюємо організаційно-методичний вплив на роботу структурних підрозділів бібліотеки.

2. Науково-дослідна - розробка перспективних напрямів наукових досліджень бібліотеки, участь у конференціях, нарадах, семінарах, також є складовою частиною науково-дослідної роботи інституту. Бібліографування творчого доробку працівників інституту, укладання та видання бібліографічних покажчиків серії «Науковці ЧДІЕУ», яка започаткована у 2005 році. Вже видано 40 покажчиків.

3. Інформаційна - інформування бібліотекарів про досягнення бібліотечної теорії та практики. Для того, щоб впроваджувати інноваційні форми і методи роботи, необхідно їх проаналізувати і зробити відповідні висновки про доречність впровадження тих чи інших інновацій у практику.

4. Організаційно-розпорядча - аналіз роботи бібліотеки, надання практичної допомоги як структурним підрозділам біблі-

отеки, так і окремим співробітникам; створення організаційно-розпорядчої документації.

Для кожної функції бібліотечної діяльності передбачені певні види організаційно-розпорядчих та науково-методичних документів: положення, статuti для регламентації діяльності бібліотеки в цілому та її структурних підрозділів; інструкції - для управління процесами; методичні рекомендації - для закріплення прийнятого методичного рішення; методичні посібники - для навчання, підвищення кваліфікації та передачі досвіду.

Керівництво бібліотеки, зав. відділами та провідні фахівці нашої бібліотеки систематично вивчають досвід роботи інших бібліотек шляхом відвідування науково-практичних конференцій, нарад, семінарів, розробляють технологічні та посадові інструкції, впроваджують нові технології в роботу бібліотеки, надають консультації користувачам бібліотеки і т. д.

5. Педагогічна - це організація підвищення кваліфікації бібліотекарів, сприяння адаптації кадрів у колективі.

Виходячи з цих функцій, головними завданнями, які на сучасному етапі стоять перед бібліотекою ЧДІЕУ, є: підвищення ролі керівників відділів, головних спеціалістів, розвиток творчої активності та ініціативи бібліотекарів, формування бібліотечного мислення, підвищення професіоналізму працівників бібліотеки.

Провідна ланка в системі управління колективом - методична рада бібліотеки, яка складається з найбільш досвідчених бібліотекарів, в основному керівників відділів.

Виходячи із завдань, поставлених перед бібліотекою, методична рада визначає проблематику і розробляє програму конференцій, семінарів та практикумів, їх тематику та методичні цілі. Члени методичної ради оперативно інформують бібліотекарів про новинки бібліотекознавчої літератури, передовий досвід, інструктують і консультують фахівців з питань практичної діяльності безпосередньо на робочих місцях.

Наприклад, засідання методичної ради в науковій бібліотеці ЧДІЕУ проводяться щомісяця, на них виносяться актуальні проблеми та питання роботи бібліотеки.

Методична рада бібліотеки - це одна з форм колективної методичної роботи. Це - колективна думка найбільш досвідчених і висококваліфікованих фахівців. Це - творча лабораторія, яка акумулює нові, передові ідеї і втілює їх у життя.

Але це не єдина форма методичної роботи в нашій бібліотеці. Тому наступний рівень у структурі системи - методична

робота безпосередньо з бібліотекарями.

У бібліотеці склалися різноманітні форми методичної роботи з співробітниками. До них можна віднести:

- повідомлення з досвіду роботи в поєднанні з показом конкретних результатів;
- організація наставництва в роботі з початківцями;
- ознайомлення з новинками методичної літератури, науковими і практичними розробками за напрямками діяльності, їх вивчення;
- звіти бібліотекарів із самоосвіти.

Сполучною ланкою між колективною формою методичної роботи і самоосвітою є семінари-практикуми, так звана Школа Бібліотечної Майстерності. Головне завдання Школи - це оновлення теоретичних і практичних знань бібліотекарів, а також обмін професійним досвідом.

Суть їх полягає у тому, що бібліотекарі готуються до занять з окремих тем програмного матеріалу. На початку року обговорюється план роботи Школи Бібліотечної Майстерності по темах і пропонується рекомендаційний список літератури по кожній з намічених тем. Тематика і форми засідань Школи Бібліотечної Майстерності визначаються виходячи з аналізу роботи бібліотеки, поточних проблем розвитку бібліотек, опитувань бібліотечних працівників. Практикується проведення семінарів-практикумів, стажування, майстер-класи.

У планах вказуються терміни підготовки та проведення засідань школи. У цьому, як правило, задіяні всі структурні підрозділи бібліотеки. У процесі вивчення теми проводяться консультації для бібліотекарів. Беручи участь у підготовці і проведенні занять, виступаючи з доповідями, бібліотекарі не тільки сприяють обміну професійною інформацією, але й значною мірою підвищують рівень своєї професійної підготовки, одержуючи і розвиваючи такі додаткові навички, як написання доповідей, публічні виступи, організація масових заходів.

Цей метод навчання особливо підходить для невеликого колективу бібліотекарів. Слухачі в таких групах активніше працюють, що дає можливість отримання знань тим, хто посправжньому зацікавлений в розвитку інновацій у своїй професійній діяльності. Сформована система проведення занять Школи бібліотечної майстерності помітно вплинула на якість в обслуговуванні користувачів, розвиток окремих напрямків діяльності, творчий пошук. Ділова ініціатива, інноваційна діяльність стали професійною нормою для бібліотечних фахівців наукової бібліотеки ЧДІЕУ.

Трирічний досвід проведення Школи майстерності дозволяє вважати цю форму навчання реальним майданчиком творчого зростання бібліотекарів.

Ідея створення Школи майстерності виникла з бажання бібліотекаря повніше висвітлити свою роботу, проаналізувати її, виявити всі позитивні і негативні моменти, ширше використовувати новації у своїй діяльності - основні складові успішно підготовленого звіту. І перший рік це були творчі звіти бібліотекарів перед Методичною радою бібліотеки, де було надано об'єктивну оцінку діяльності кожного бібліотекаря.

Постійно приділялася увага таким темам і напрямам бібліотечної діяльності, як оволодіння комп'ютерними технологіями (науковий відділ), впровадження інновацій у бібліотечну практику, вдосконалення інформаційно-бібліографічної роботи (відділ інформаційно-бібліографічної роботи), проблемам книгозabezпеченості (відділ обслуговування), збереження бібліотечних фондів: теорія і практика та основи формування бібліотечних фондів: принципи і технологія (відділ комплектування).

Ефективності навчання сприяють розробка циклів занять, створення планів для оволодіння певними знаннями, майстер-класи: з питань створення, підготовки та оформлення виставок (Бондар С. А.); проведення класичних оглядів літератури (Бевз І. В.); створення електронних презентацій (Мартиненко О. В.), бібліографічний опис документів (Сіденко Т. А.).

Цікавими, дуже пізнавальними і яскравими були заняття з аналітико-синтетичної обробки документів, які проводили фахівці з цього напрямку діяльності Сіденко Т. А. та Карпенко Н. О.

Знання, отримані бібліотечними працівниками на методичних заходах, сприяють вдосконаленню роботи з користувачами і поліпшенню якості послуг, що надаються, впровадженню сучасних інформаційних технологій у бібліотечні процеси, підвищенню суспільного статусу бібліотек у громаді.

Для максимальної самореалізації в роботі сучасний бібліотекар постійно повинен удосконалювати свій професійний рівень, а система підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців допомагає йому розкрити свої потенційні можливості і таланти.

Суть наступного рівня методичної роботи - самоосвіта бібліотекарів. Працівники бібліотеки постійно підвищують свій професійний рівень, знайомлячись із публікаціями у фаховій періодиці: «Бібліотечний вісник»; «Бібліотечний форум Украї-

ни»; «Вісник книжкової палати»; «Научные и технические библиотеки» та мережі Інтернет.

Тільки в органічному поєднанні колективних та індивідуальних форм роботи може бути знайдено вирішення проблеми систематичного розширення кругозору та підвищення ділових якостей кожного співробітника.

У сучасних умовах бібліотека не є монополістом інформації. Для того, аби стати затребуваною в середовищі конкуренції, їй необхідно шукати нові шляхи розвитку, добре орієнтуватися у змінах, постійно рухатися вперед.

Література

1. Ванев А. Методическое обеспечение библиотечной деятельности : учеб. пособие / М. Ванев. - М. : ИПО Профиздат, 2002. - 144 с.
2. Качанова Е. Ю. Инновационно-методическая работа библиотек : учеб. пособие / Е. Ю. Качанова. - СПб. : Профессия, 2007. - 336 с.

УДК 027.7
ББК 78.350.3

*Н. В. Мороз, заст. директора
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНСТИТУЦІЙНОГО РЕПОЗИТАРІЮ IRCHSIEM

Доступ до наукової інформації є важливою умовою для успішних досліджень та стимулювання інновацій, спрямований на поліпшення і сприяння поширенню знань, а також підвищення ефективності наукових відкриттів і максимізації віддачі від інвестицій в рамках державних досліджень.

Доступ включає в себе обмін інформацією між дослідниками, науково-дослідними інститутами, вченими та громадськістю та розглядається як інформаційний взаємозв'язок інституту з науковим простором в Європі, на основі можливостей Інтернету, інформаційних і телекомунікаційних технологій. Завдяки інституційному репозитарію Чернігівського державного інституту економіки і управління (далі IRCHSIEM) відбувається поширення наукових знань ЧДІЕУ, підвищення рейтингу цитування

наукових публікацій науковців ЧДІЕУ, уникнення дублювання наукових знань (підвищення ефективності наукового процесу), підвищення прозорості наукового процесу та обмін науковими знаннями.

Основні принципи і напрями, які характеризують систему розвитку інформаційних технологій в бібліотеці з урахуванням сучасних тенденцій сьогоднішньої діяльності і майбутнього бачення бібліотеки в інформаційному просторі вищого навчального закладу в суспільстві, побудованому на знаннях, визначаються пріоритетними напрямками:

- сприяння конкурентоздатності інституту на ринку освітніх послуг за рахунок формування інституційного репозитарію наукового та навчального призначень;

- забезпечення відповідності і обсягу інституційного репозитарію, надання електронних послуг, необхідних користувачам;

- збереження інституційного репозитарію як наукової спадщини інституту;

- підвищення якості обслуговування всіх категорій користувачів;

- модернізація бібліотечних технологій;

- координація діяльності з інформаційною системою інституту;

- збереження і розширення партнерських зв'язків і співробітництва з бібліотеками різної відомчої приналежності регіону і держави в рамках спільних проектів по формуванню електронних інформаційних ресурсів;

- інформаційна підтримка інноваційної діяльності інституту;

- формування інформаційної культури читачів.

Сучасний навчальний заклад вже не існує без відкритих освітніх ресурсів. Формування відкритого середовища ЧДІЕУ відбувалося з 1998 року завдяки створенню та розвитку повнотекстової бази інституційної навчальної літератури, яка відображена в локальній мережі інституту. На сьогоднішній день повнотекстова база інституційної навчальної літератури налічує більш ніж 3500 підручників, посібників, монографій, матеріалів конференцій, методичних посібників та інше. Наступним кроком у формуванні відкритого освітнього ресурсу стало створення у 2008 та 2010 роках сайтів журналу “Науковий вісник ЧДІЕУ. Серія, 1. Економіка” та електронних наукових журналів “Чернігівський науковий часопис” у двох серіях – Серія 1, Економіка і управління; Серія 2, Техніка і природа та з on-line доступом до повнотекстових статей журналів. Таким чином відкрився в

мережі Інтернет науковий потенціал співробітників інституту економічного та технічного напрямків. Представлення журналу “Науковий вісник ЧДІЕУ” в українській загальнодержавній реферативній базі даних *Наукова періодика України* на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, в його друкованому аналозі, журналі “Джерело”, та міжнародній базі-каталозі наукових журналів *Ulrich's Periodicals Directory* американського видавництва Bowker дозволило науковим установам активно використовувати пошук та аналіз потоку серіальних видань інституту. На базі електронних колекцій навчальної літератури та наукової періодики інституту сформувався інституційний простір репозитарію, який є частиною окремої структури – репозитарій інституту.

Важливими завданнями Наукової бібліотеки ЧДІЕУ є налагодження нових партнерських відносин між структурними підрозділами ЧДІЕУ та іншими навчальними закладами, розроблення основних напрямів розвитку послуг щодо електронного депонування з урахуванням потреб локальних і віртуальних користувачів. Бібліотека залучає зацікавлені організації і розробляє адекватну політику відповідно до національних та міжнародних пріоритетів, розробляє маркетингову програму і стратегії для локального репозитарію IRCHSIEM щодо взаємодії з уже працюючими відкритими електронними архівами, визначає сфери діяльності репозитарію IRCHSIEM згідно з можливостями розвитку його сервісних послуг.

Серед переваг створення репозитарію IRCHSIEM для Наукової бібліотеки ЧДІЕУ є: надання вченим ЧДІЕУ оперативного та зручного доступу до світових наукових інформаційних ресурсів, вченим зі споріднених вищих навчальних закладів інших країн - до вітчизняних наукових публікацій; підвищення престижу та рейтингу навчального закладу та його науковців шляхом наочного інформаційного представлення власних наукових здобутків; зростання цитувань вітчизняних наукових праць та їх впливу на інші дослідження; підвищення рейтингу бібліотеки вищого навчального закладу.

Основними функціями інституційного репозитарію є *кумулятивна, сервісна, науково-методична, соціальна, координуюча*.

IRCHSIEM містить у собі розділи та зібрання, які відповідають напрямкам діяльності ЧДІЕУ. Наукові публікації кафедр включають: монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, інші документи наукового, освітнього чи методичного призначення за бажанням авторів.

Пріоритетами при формуванні структури репозитарію стали бібліотечно-бібліографічна класифікація, яка найбільш чітко відображає логіку розвитку та структуру сучасної науки, а також відповідає напрямкам навчальної та наукової діяльності, ліцензії інституту.

Відслідковується інтеграція наукової та навчальної роботи в кожному структурному блоці репозитарію, зв'язок між факультетами та кафедрами в напрямках навчальної та наукової діяльності.

Кожен блок в розділі “Напрями науки” містить однакову структурну розбивку, яка складається з наукових публікацій, наукових досліджень, дисертацій та авторефератів дисертацій, що дозволяє зберегти логіку наукових робіт.

Блок “Наукові зібрання” відображає активність та якість наукової діяльності інституту.

Блок “Персоналії” відображає активність наукової діяльності кожного науковця інституту та ранжується відповідно до кількості публікацій у кожного. Таким чином показується поточний рейтинг наукової діяльності кожного науковця.

Склад інституційного репозитарію (IRCHSIEM) є універсальним, комплектування інформаційного документного фонду відбувається в строгій відповідності навчальним планам, програмам стратегічного розвитку науково-дослідної діяльності ЧДІЕУ.

На даний час IRCHSIEM представлений наступними категоріями:

Колекції:

- наукові праці викладачів ЧДІЕУ (електронні джерела) – 3190 документів;
- ECTS - інформаційні пакети – 248 документів;
- автореферати дисертацій – 26 документів;
- газета “Бібліокур’єр” – 6 документів;
- біобібліографічні покажчики наукових праць – 30 документів.

Web-сайти:

- сайт Наукової бібліотеки ЧДІЕУ:
<http://scilibchsiem.edukit.cn.ua/>;
- сайт журналу “Науковий вісник ЧДІЕУ”:
<http://www.nvisnik.geci.cn.ua/>;
- сайт електронного журналу “Чернігівський науковий часопис ЧДІЕУ”: <http://www.chasopis.geci.cn.ua/>

У рамках інституційного репозитарію (IRCHSIEM) у 2012 році була активізована ідея транскордонного співробітництва університетів в частині обміну науковими знаннями та узагаль-

нення транскордонних досліджень Брянського державного технічного університету, Гомельського державного університету ім. Ф.Скорини, Гомельського філіалу міжнародного університету «МІТСО», Поліського фонду міжнародних та регіональних досліджень та Чернігівського державного інституту економіки і управління.

На сьогоднішній день IRCHSIEM надає своїм користувачам наступні *послуги*:

- формування електронного архіву (електронних копій документів) зі зручними та широкими можливостями довідково-пошукового апарату;
- постійне та тривале зберігання праць науковців ЧДІЕУ, з можливістю доповнення та редагування;
- забезпечення оперативного та безоплатного доступу до джерел наукової інформації ЧДІЕУ;
- розповсюдження результатів наукових досліджень співробітників ЧДІЕУ;
- розповсюдження створених інститутом інтелектуальних ресурсів, продуктів, послуг;
- обмін результатами досліджень зі світовим співтовариством;
- створення бібліографічних покажчиків (науково-допоміжних і біобібліографічних (персоналій), рекомендаційних списків і презентація їх на IRCHSIEM;
- забезпечення доступу до наукових фахових журналів ЧДІЕУ.

Отже, інституційний репозитарій IRCHSIEM є веб-орієнтованою, кумулятивною базою даних цифрових копій та електронних публікацій - колекції записів, призначених для постійного поповнення, зберігання і надання доступу на довготривалій основі, що визначена Чернігівським державним інститутом економіки і управління.

Література

1. European Commission. Research& Innovation – Science in society. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/research/science-society/index.cfm?fuseaction=public.topic&id=1301>
2. Open Access Scholarly Publishers Association. – Режим доступу: <http://oaspa.org/membership/code-of-conduct/>
3. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007-2015 рр.: Закон України № 537-V від 09.01.2007 // Офіційний вісник України. - 2007. - № 8. - С. 9. - Ст. 273.

Є. П. Бура, *бібліотекар II категорії*
Наукової бібліотеки ЧНТУ

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМ КОМПЛЕКТУВАННЯ ФОНДІВ БІБЛІОТЕКИ ВНЗ (З ДОСВІДУ РОБОТИ НБ ЧНТУ)

Наукова бібліотека Чернігівського національного технологічного університету - це потужний інформаційний та культурно-освітній центр, основним завданням якого є підтримка освітньої, науково-дослідної та виховної діяльності.

Будучи провідним підрозділом ВНЗ, бібліотека відображає рівень його розвитку. Одним з критеріїв для отримання ВНЗ ліцензії є відповідність фонду бібліотеки завданням вузу, причому насамперед навчальним. Тож комплектуванню фондів повинна приділятися підвищена увага. Фонди бібліотеки - найцінніші джерела та інформаційні ресурси університету.

Сектор комплектування, як структурний підрозділ відділу бібліотеки, почав працювати з лютого 2012 року. Перед ним було поставлене завдання відійти від традиційних форм комплектування і вміло впровадити інновації в своїй роботі, забезпечивши тим самим мобільність, чіткість, результативність та якість.

Сектор почав освоєння програмного продукту «УФД. Бібліотека» з модуля «Книгозабезпеченість», який є складовою частиною даної програми. "УФД. Бібліотека" – це автоматизована інформаційно-бібліотечна система, яка призначена для комплексної автоматизації діяльності бібліотеки. Ця програма надає такі можливості для комплектування фондів бібліотеки:

1. Ведення інформації про книгопостачальників та їх пропозиції щодо придбання літератури.
2. Ведення інформації про потреби в літературі.
3. Засоби аналізу книгозабезпеченості.
4. Ведення інформації про відмовлення читачам (в т.ч. через відсутність примірників).
5. Складання замовлень на придбання літератури.
6. Обробка партій літератури. Розподіл примірників за місцями розподілу та збереження.
7. Складання актів надходження та списання.
8. Ведення книг інвентарного та сумарного обліку.

9. Аналіз стану фонду шляхом відбору примірників за різними ознаками та складання відповідних звітів.

На даний момент сектором комплектування освоєно такі елементи модуля «Комплектування»: каталог «Дисциплін» і "Тематико-типологічний план комплектування" (ТТПК).

Каталог "Дисципліни"

На основі навчальних планів сформовано перелік дисциплін. При реєстрації кожної навчальної дисципліни задається її назва, характеристики (своєрідне уточнююче поле для певної дисципліни. Наприклад: «Охорона праці в галузі» – в полі «Характеристика» уточнюється, в якій саме галузі. Наприклад: економічна, зварювання і т.д.) і відповідні коди класифікаторів УДК. Назва дисципліни використовується надалі в тематико-типологічному плані, а коди класифікаторів дозволяють автоматизовано співвідносити дисципліни з документами. За кожною дисципліною, відповідно до її назви, закріплено список документів, які знаходяться у фондах нашої бібліотеки. На сьогоднішній день здійснюється аналіз і робота щодо дисциплін, до яких не прив'язано жодного документу.

"Тематико-типологічний план комплектування" (ТТПК).

ТТПК навчального фонду ВНЗ включає інформацію з "Навчального плану вузу" і додаткові поля, необхідні для вирішення задач моделювання фонду: цикл дисциплін; назва дисципліни; вид дисципліни (нормативна, спеціальна); факультет / інститут; спеціальність; спеціалізація (кафедра);

освітньо-кваліфікаційний рівень; курс; семестр; форма навчання та розрахункові поля: норма комплектування; кількість студентів, які вивчають дисципліну; кількість примірників документів; всього на суму; кількість екземплярів у середньому на одного студента; на суму в середньому на одного студента.

Тематико-типологічний план представлений в програмі «УФД. Бібліотека» у вигляді таблиці, де згадані вище поля розміщуються в колонках відповідних типів. Для таблиці передбачені можливість вибірки та сортування результату за заданими критеріями. Такими критеріями можуть бути: цикл дисциплін, назва дисципліни, факультет, форма навчання та ін. Наприклад, при виборі даних за назвою факультету відбудеться відбір навчальних дисциплін саме цього факультету.

На даний момент сектором комплектування проаналізовано навчальні плани всіх факультетів ЧНТУ на 2013-2014 рр. і в ТТПК занесено навчальні дисципліни відповідних напрямів підготовки. Розпочата робота з заповнення таких полів, як «Кількість студентів» (повинна звертатися кожен навчальний рік)

та «Норма комплектування», відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України.

У перспективі роботи сектору комплектування на першому місці стоїть освоєння і розробка «Автоматизованої картотеки книгозабезпеченості», яка дає можливість постійно володіти інформацією про книгозабезпеченість навчального процесу університету.

На сьогоднішній день комплектування фонду бібліотеки ЧНТУ являє собою певну систему, яка поступово намагається стати більш автоматизованою. Відбір літератури проводиться обов'язково за участю співробітників підрозділів бібліотеки та викладачів кафедр. Навчальна література замовляється лише на основі письмових анкет-замовлень кафедр, де вказується: автор, назва підручника, рік видання та видавництво, дисципліна, спеціальність, курс та кількість студентів, що її вивчають. Підпис зав.кафедри є невід'ємною складовою даного замовлення. А на початку року сектором комплектування проводиться своєрідний аналіз анкет-замовлень і визначається потреба у підручниках, шляхом дослідження наявної книгозабезпеченості і актуальності вже існуючої у фонді літератури. Також визначаються незабезпечені або малозабезпечені предмети, про наявну в продажу літературу з яких інформуються кафедри. У співпраці з кафедрами вирішується питання потрібної літератури для таких предметів, і ними заповнюються анкети-замовлення.

Першочерговим завданням в цьому напрямі є впровадження в роботу сервісу «Замовлення документів для навчального процесу та науково-дослідницької роботи», який надасть можливість оперативного замовлення документів викладачами через Веб-сайт із залученням програми "УФД. Бібліотека". На сайті будуть виставлені каталоги видавництв, які своєчасно поновлюватимуться. Замовлення будуть надходити у БД "Потреби" "УФД.Бібліотека", а потім оброблятися працівниками відділу комплектування та обробки документів.

На основі замовлень, отриманих з кафедри, складається річний план комплектування, який узгоджується з проректором з науково-педагогічної роботи. Цей документ є основою для подальшої роботи на поточний рік.

З метою покращення оперативної співпраці з професорсько-викладацьким складом нашого університету сектором комплектування використовуються сучасні інформаційні технології:

- у співпраці з відділом інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення розроблено електронний варіант анкети-замовлення на видання і розміщено на сайті бібліотеки ЧНТУ. Таким чином, викладач може зайти на сайт бібліотеки в зручний для нього час і, ознайомившись із правилами, здійснити замовлення літератури;

- сектором комплектування (без участі спеціальних фірм) розроблена візитка з електронними адресами відділу комплектування і наукової обробки документів, телефонами і адресою сайту бібліотеки. Була проведена інформаційно-консультативна робота зі всіма кафедрами університету. В результаті чого на сьогоднішній день значне місце в роботі з викладачами займає спілкування в режимі он-лайн за допомогою найрозповсюдженішого сервісу Інтернет - електронної пошти. Економія зусиль, а головне - часу, простота використання та відносна швидкість обміну інформацією доводять переваги електронної пошти в будь-якій сфері обслуговування. За допомогою електронної пошти проходить ознайомлення кафедр з новинками видавництва, інформування про надходження книг до бібліотеки, виконання замовлень щодо наявності літератури з певного предмету і т.д. Особливо актуально це для віддалених корпусів нашого університету.

Електронне листування не менш важливу роль відіграє і в спілкуванні з видавничо-книготоргівельними організаціями. Саме через e-mail здійснюється інформування прайс-листами, новинками, акціями, а також вирішення робочих питань. У такому режимі наша бібліотека працює з такими видавництвами, як «Право», «Знання», «Медобори-2006» та багато ін.

Можна впевнено сказати, що комп'ютерні технології та Інтернет міцно увійшли в практику комплектування бібліотечних фондів нашої бібліотеки. Комплектатор, який використовує у своїй роботі Інтернет, може отримувати швидко й просто (звичайно, наскільки дозволяють канали зв'язку) найновітнішу інформацію про книги та їх зміст, періодичні видання, компакт-диски та інші носії інформації, їх вартість, умови замовлення та поставки.

В умовах стрімкої глобалізації та інформатизації суспільства, змін в освіті, економіці перед бібліотекою постають інші завдання щодо комплектування:

- передплата доступу до он-лайн бібліотек, які пропонують різногалузеву літературу в електронному вигляді. Яскравим прикладом такого сервісу є сайт ЦУЛ-онлайн.

• передплата електронних версій журналів і газет, яку можна здійснювати безпосередньо у видавців або через спеціальні організації. В Україні існує електронна бібліотека друкованої періодики “PressPoint”, яка надає можливість перегляду української преси в електронному варіанті за умов попередньої передплати.

Така форма документопостачання значно дешевша, ніж придбання бібліотекою друкованих видань, та ефективна в часі. Наша бібліотека здійснює певні кроки в цих напрямках і підтримує тенденцію до постійного оновлення, удосконалення і впровадження новітніх інформаційних технологій.

УДК 027.7

ББК 78.3

О. П. Баклажко, редактор II категорії
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ

ВИДАВНИЧА СПРАВА ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЧДІЕУ

Друковане видання відіграє важливу роль у житті суспільства. Немає людини, яка хоча б раз на день не звернулася до газети, журналу, улюбленої книги, не переглянула рекламу. При цьому на сприйняття змісту значною мірою впливають візуальні чинники, що формуються під час перетворення авторського твору у друковане видання.

До того ж, існують особливості, притаманні певному виду видань. Так, більшу частину обсягу дитячого видання займають зображення, а текст друкується 14–16 кеглем¹. Енциклопедії призначені для вибіркового читання, отже, текст друкується у дві колонки 8–10 кеглем, має значну кількість виділень, перехресних посилань. Наукові періодичні та неперіодичні видання супроводжуються примітками, коментарями, словниками, покажчи-

¹ Кегель, кегль (нім. *Kege*) - основна розмірна характеристика *шрифту*, позначається цифрою, одиниця виміру – типографський *пункт, квадрат*. Кегель — висота площадки, на якій розміщуються літери разом із пробілами, які забезпечують при наборі прямиий рядок та нормальний *інтерліньяж*, тому кегель не є висотою знаку (літери) в чистому вигляді.

ками. Віршовані твори найкраще сприймаються у невеликому форматі.

Технічне оформлення видання починається одночасно з літературним редагуванням авторського тексту і спрямоване на формування гармонійного зовнішнього вигляду і правильного розуміння змісту. Термін «технічне редагування» виник у 20–30-ті роки ХХ ст. за аналогією з терміном «літературне редагування», але термін «редагування» не зовсім підходить до творчого процесу, який здійснюється. Так, наприклад, художник Микола Васильович Ільїн під час виконання роботи технічного редактора мав посаду «конструктор книги». Іноді художнього редактора називають режисером книги, художника – дизайнером, технічного редактора – книжковим техніком, конструктором.

Серед засобів впливу на стан бібліотечної справи, зміст і якість роботи Наукової бібліотеки ЧДІЕУ особливе місце належить видавничій діяльності. Друкована продукція в бібліотеці випускається у формі буклетів, запрошень, проспектів, газет, бібліопокажчиків та ін.

Однією з важливих задач видавничої діяльності є сприяння просуванню книги та читання. Тісним чином пов'язана з цим реклама бібліотечного фонду. Тому велике значення має рекомендація літератури у вигляді газети «Бібліокур'єр», яка друкується у бібліотеці.

Для більшої популяризації серед читачів газетне видання розповсюджується безпосередньо в бібліотеці, у ВНЗ, а також на сайті бібліотеки.

Перший номер газети «Бібліокур'єр» вийшов у 2011 році. «Бібліокур'єр» видається 4 рази на рік і містить таку інформацію: нові надходження до бібліотеки; презентація книг та періодичних видань; оголошення та масові заходи бібліотеки; вітання зі святами; подяки; радимо почитати; видатні постаті; найцікавіше про геніальних та видатних людей; історія бібліотеки, ВНЗ.

Для технічного оформлення газети використовуються професійні програми.

Adobe Photoshop - це наймогутніша і функціональна програма в своєму класі для редагування зображень на професійному рівні. Незважаючи на постійну дуже високу конкуренцію з боку більш ніж ста інших програм, Adobe Photoshop залишається найпопулярнішою програмою в даний час. У більшості випадків Photoshop використовують для редагування растрової графіки, але є повнофункціональний набір для роботи з

векторною графікою. Векторна графіка - це система зображення об'єкту за допомогою таких елементарних графічних об'єктів, як точка, лінія, ламана і багатокутник.

Ще однією з найпопулярніших програм для роботи з такою графікою є Adobe Illustrator.

Adobe Illustrator - це розробка макетів друкованої продукції для її подальшої публікації. В програмі Illustrator дуже велика бібліотека інструментів для малювання, широкий набір можливостей по роботі з текстом. Наприклад, інструменти для деформації зображень, інструменти для створення тримірною зображення, інструмент ефекту прозорості, ефект начерку олівцем, набори стилів, символів, параграфів. Такий набір можливостей зробили Adobe Illustrator універсальним графічним редактором, без якого не мислить своєї роботи жоден дизайнер, жоден технічний редактор, жоден веб-розробник.

Відомо, що мета газетних видань – привернути увагу до конкретного матеріалу, застосувати новий незвичний прийом і цим виділити його. Модель періодичного видання створюється один раз, а кожний окремих номер (випуск) потребує ретельного опрацювання технічним редактором через різну кількість текстових, графічних матеріалів, тематичну спрямованість.

Передусім визначаються постійні розмірні характеристики видання: формат, обсяг, кількість шпальт². Обсяг підраховується для кожної структурної одиниці окремо і для видання загалом. Якщо у підрахунках обсягу у виданні виявляється неповна кількість друкованих аркушів, технічний редактор змінює деякі прийоми оформлення, щоб обсяг становив ціле число аркушів або 1/2 друкованого аркуша.

Наступні етапи оформлення – вибір та застосування шрифтів, зображень, способи розміщення ілюстрації в тексті, рубрикація за законами композиції. Ілюстрації є важливим елементом оформлення газетного видання. Існує 3 основних види верстки ілюстрації.

1) Відкрита верстка. Ілюстрації розміщують зверху чи знизу сторінки.

2) Закрита верстка. Ілюстрації розташовують всередині тексту.

3) Глуха верстка. Ілюстрації в багатоколонному складанні зверстуються всередині тексту.

² Шпальта (нім. Spalte), в поліграфії - скомпонована частина набірної форми, що включає в себе заголовки, кліше, колонцифри, формули та інші елементи, що дає на папері відбиток сторінки видання - газети, журналу, книги; часто під шпальтою розуміють сторінку видання.

Одним із різновидів бібліотечної видавничої діяльності є створення біобібліографічних покажчиків. Основною метою створення персональних покажчиків є інформаційна база для вивчення історії окремих наукових дисциплін та інформаційно-бібліографічного забезпечення сучасного розвитку науки.

Науково-допоміжні біобібліографічні покажчики бібліотека ЧДІЕУ присвячує науковій діяльності викладачів ЧДІЕУ і приурочує, як правило, до ювілейних дат. До покажчика входять: дані біографічного характеру; монографії; підручники; навчально-методичні посібники; тези доповідей на науково-практичних конференціях; статті в періодичних виданнях.

Покажчик також містить довідкову інформацію – іменний покажчик співавторів та алфавітний покажчик наукових праць.

Видання біобібліографічного покажчика у бібліотеці ЧДІЕУ розпочалося у 2004 році. Найперший випуск мав таку назву: «Бібліографічний покажчик наукових та навчально-методичних праць ЧДІЕУ (1994-2004)». З того часу макет покажчика та дизайн обкладинки зазнавали деяких змін, вдосконалювалися.

На сьогоднішній день технічне оформлення та верстка біобібліографічного покажчика у бібліотеці – це професійно налагоджений процес, коли враховується єдина композиція оформлення всього видання, система бібліографічних скорочень та знаки пунктуації, використовується шрифт певного кеглю, складається довідковий апарат. Дизайн обкладинки покажчика розробляється в програмі Adobe Illustrator.

Розвиток видавничої діяльності неможливий без подальшого впровадження сучасних технологій, зміцнення поліграфічної бази. А бібліотекар, у свою чергу, повинен бути і журналістом, і редактором, і дизайнером, і художником, і мовознавцем, і педагогом, і психологом, і мати ще багато інших здібностей.

Видавнича діяльність відображає всю неординарність різнопланової особистості бібліотекаря.

Література

1. Глушаков С. В. Компьютерная графика: ученик / С. В. Глушаков, Г. А. Кнабе. - Изд. 2-е, доп. и перер. - Харьков : Фолио, 2003. - 509 с.
2. Зелінська Н. В. Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Н. В. Зелінська – Л. : Світ, 2002. – 268 с.
3. Сава В. І. Основи техніки творення книги: навч. посібник / В. І. Сава. – Л. : Каменярь, 2000. – 136 с.

4. Сава В. І. Художньо-технічне оформлення книги: навч. посібник / В. І. Сава. - Л. : Оріяна-Нова, 2003. – 166 с.

5. Шевченко В. Е. Вимоги до оформлення наукових і науково-популярних видань / В. Е. Шевченко // Вісник: зб. наук. статей Київського міжнародного університету. Журналістика. Медіалінгвістика. Кінотелемистецтво. – 2003. – Вип. 2. – С. 81–114.

6. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: Тексти лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» / В. Е. Шевченко. – К. : Київський університет, 2005. – 254 с.

7. Шевченко В. Е. Шрифтове оформлення видань / В. Е. Шевченко // Наукові записки Інституту журналістики. – 2005. – Т. 18. – С. 13-21.

8. Ярема С. М. Технічне редагування: навч. посібник / С. М. Ярема. – К. : Ун-т Україна, 2003. – 284 с.

УДК 027.7
ББК 78.373.4

*А. В. Мазур, провідний бібліотекар
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ*

СИСТЕМА ЧИТАЛЬНИХ ЗАЛІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ В СУЧАСНОМУ БІБЛІОТЕЧНО- ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

На сьогодні бібліотеки, реалізуючи концепцію інформаційного суспільства, тобто зберігаючи, обробляючи, поширюючи інформацію на традиційних і електронних носіях, займають ключову позицію серед постачальників інформаційних послуг. Але погляд на бібліотеку тільки з точки зору інформаційних функцій є одностороннім. Бібліотека повинна зберігати соціальну та культурну пам'ять, що міститься в матеріальному предметі – книзі, розвивати цю потребу в користувача. Головне місце в системі бібліотечного обслуговування читачів у бібліотеках вищих навчальних закладів належить абонементам і читальним залам, організація роботи яких визначається особливостями бібліотеки і значною мірою залежить від структури вузу та кількості студентів.

Система читальних залів Наукової бібліотеки ЧДІЕУ включає в себе 6 читальних залів з окремо виділеними фондами. Це читальний зал №1 «Літературна вітальня» з фондом художньої літератури, читальний зал №2 - періодична література, окремо виділені довідково-інформаційні та англійськомовні видання у читальному залі №3 для викладачів, читальні зали №4 і №5 філій бібліотеки юри-

дичного факультету та №6 філії факультету менеджменту. Об'єм роботи читальних залів бібліотеки досить значний, ними користуються сотні читачів - студенти, аспіранти, професорсько-викладацький склад, співробітники вузу. Запис читачів і видача їм літератури здійснюється згідно з «Правилами користування бібліотекою». Читачеві видається єдиний читацький квиток, який засвідчує особу і надає йому право користування абонементом, читальними залами і послугами інформаційно-бібліографічного відділу всієї бібліотеки. У кожному читальному залі протягом робочого дня ведеться облік відвідувань читачів та видачі літератури, статистика довідок та відмовлень з їх подальшим аналізом, що допомагає більш повно і оперативно задовольняти запити користувачів і більш якісно комплектувати бібліотечний фонд.

Читальний зал №1 було створено у 1996 р. як комп'ютерний зал, він нараховував 5 комп'ютерів з електронними каталогами для пошуку інформації студентами. З 2000 року зал переміщено до нового приміщення. Він став комфортнішим, просторим та теплим. За вимогами часу кількість автоматизованих робочих місць збільшилася до 11. Для полегшення пошуку в електронному каталозі щороку проводилися лекції та практичні заняття з основ бібліотечно-бібліографічних знань. Потреби читачів зростали, з'явилися комп'ютери нового покоління, де можна було не тільки переглянути ЕК, а й почитати електронні книги. З 2011 року користувачі мають можливість вільного доступу до мережі Інтернет. Читальний зал є культурним осередком бібліотеки – це місце для проведення конференцій, «Круглих столів», цікавих зустрічей клубу «Райдуга». З 2012 року відбулася реорганізація читального залу в літературну вітальню, де у вільному доступі представлений художній фонд.

Читальні зали юридичного факультету – це система комфортних приміщень на 68 робочих місць: комп'ютерний ЧЗ №4 на 18 робочих місць, з них 6 – автоматизовані, та ЧЗ №5 для студентів та викладачів на 50 місць. Інформація з періодичних видань швидко змінюється, оновлюється та доповнюється, особливо це стосується законодавчих та нормативних актів. Для користувачів ЧЗ №5 складено традиційну добірку тематичних тек, які повністю розкривають фонд періодичних видань юридичної літератури філії та дають змогу оперативно знайти потрібну інформацію.

Читальний зал №6 факультету менеджменту - це універсальний фонд наукових, навчальних, навчально-методичних видань та фахової періодики з ряду дисциплін. Був створений у 2002 році. Кількість робочих місць - на 20 осіб. Фонд складав 6102 екземпляри, з них: книги – 4427, методичні видання –

876, періодичні видання – 799 екземплярів. Щорічна видача - близько 40 000 екземплярів, кількість користувачів за 2012 рік складає 1500. За вимогами сьогодення у читальному залі №6 створено «Літературну вітальню», яку активно відвідують не тільки студенти, а й викладачі та аспіранти факультету менеджменту.

Така організація роботи читальних залів бібліотеки ВНЗ викликана вимогами навчального процесу та здійснюється згідно з ліцензійними умовами. Для бібліотек вузів важливе значення має, зокрема, диференціація читальних залів за рівнем підготовки читачів. Як вказує досвід, доцільним є диференційований підхід до обслуговування студентів різних курсів, бо індивідуальний стиль роботи з літературою змінюється у студентів від курсу до курсу, з роками кожен студент стає досвідченішим, виробляє для себе оптимальний режим роботи, а тому за умови тривалого шестирічного терміну навчання відсутність диференційованих залів для студентів молодших і старших курсів потребує оптимізації.

Читальний зал № 3 для професорсько-викладацького складу створений у 2005 році. Спеціалізується на комплексному повному й оперативному інформаційному обслуговуванні викладачів, аспірантів і співробітників інституту. Основними функціями читального залу для викладачів є видача літератури, замовленої по МБА, консультативна підтримка в користуванні бібліографічними і повнотекстовими базами даних.

Усі робочі місця обладнані для роботи з науковою літературою та електронними ресурсами. Фахівці-бібліографи допоможуть у пошуку та підготовці тематичних добірок, оформленні списку літератури відповідно до вимог і стандартів, навчать користуватися електронними каталогами і базами даних. У разі потреби викладачі й аспіранти можуть скористатися електронною доставкою документів та отримати статтю в електронному вигляді. Науковці мають можливість працювати з електронною базою не тільки нашої бібліотеки, а й ряду інших наукових бібліотек, включаючи Національну бібліотеку України ім. В. І. Вернадського, Національну Парламентську бібліотеку України та інші.

Читальний зал №2 періодичних видань заснований у 1998 році. На час організації нашої бібліотеки у 1992 році кількість журналів у фонді складала всього 29 екземплярів. Найстарішим періодичним виданням є “Иностранная литература” 1988 року. Пізніше читальний зал як окремий фонд налічував 2082 екземпляри журналів 72 найменувань.

Головним принципом формування фонду періодичних видань завжди була відповідність вимогам забезпеченості навчальними та науковими виданнями, які в обов'язковому порядку використовуються для проведення ліцензування, акредитації та атестації. Комплектування здійснювалося відповідно до навчальних планів і програм, напрямів виховної роботи. Сьогодні фонд читального залу - це фахові, навчальні, навчально-методичні, виробничо-практичні видання з провідних дисциплін, що вивчаються у вузі. Фонд періодики - це оригінальні вітчизняні та зарубіжні видання з економічних дисциплін, довідкова, виробнича, художня література українською, російською та англійською мовами.

Періодичні видання є джерелом оперативної різногалузевої інформації. Щорічно відділ отримує понад 900 примірників журналів і 10 комплектів газет із різних напрямів та актуальних тематик. Фонд становить більше 15 тис. екземплярів. У читальному залі розташований друкований ДБА - система каталогів та картотек НБ.

Основними завданнями працівників читального залу є:

- обслуговування користувачів періодичних видань;
- надання довідково-бібліографічних послуг;
- ведення ДБА;
- здійснення аналітичного розпису статей з періодичних видань;
- організація виставок картинної галереї;
- сприяння у проведенні масових заходів вузу.

Читальний зал періодичних видань максимально повно та оперативно задовольняє потреби користувачів в інформації. Основна робота фахівців підрозділу – це повне, якісне інформаційне обслуговування користувачів.

Найбільша категорія користувачів ЧЗ №2 - це, звичайно ж, студенти - 64%, професорсько-викладацький склад займає друге місце за чисельністю – 21%. Частка співробітників інституту складає 14%, 1% - сторонні читачі.

У структурі користувачів представлені студенти всіх спеціальностей інституту (рис. 1). Основна частка користувачів-студентів – це фінансисти - 38%, далі йдуть студенти спеціальності “Облік і аудит” – 21%, та студенти-туризмознавці – 14%. Користувачів спеціальності “Маркетинг”, “Економічна кібернетика” відповідно - 5% та 4%. 3% користувачів читального залу навчаються на спеціальності “Агрономія”, 1% - “Банківська справа”. Студенти, які відносяться територіально до філій №1 і №2 НБ,

теж є нашими користувачами, їх частка складає відповідно 5% і 9%.

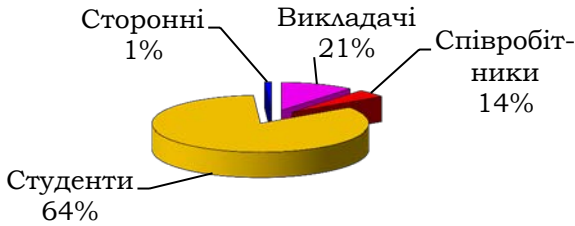

Рис. 1. Структура користувачів читального залу №2 НБ ЧДІЕУ

Динаміка фонду показує (рис. 2), що протягом останніх років до читального залу №2 надходила практично рівна кількість періодичних видань на рік. В середньому це близько 1000 екземплярів журналів та 10 річних підшивок газет. Найбільша кількість передплачених видань була у 2008 році – 1232 екземпляри. На сьогодні фонд комплектується згідно із запитами користувачів, з урахуванням фінансових можливостей.

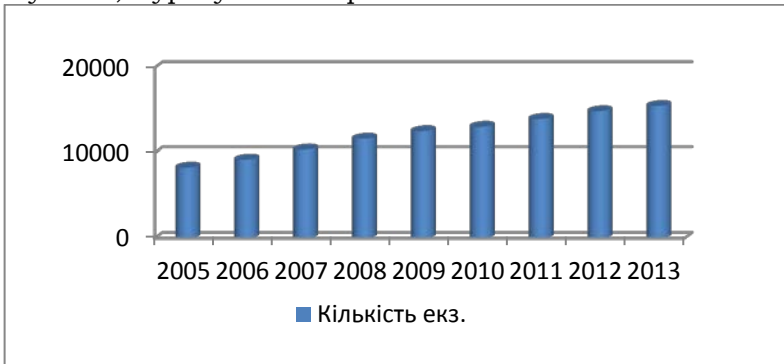

Рис. 2. Динаміка зростання фонду читального залу періодичних видань

Для більш повного та оперативного розкриття фонду періодичних видань працівники читального залу здійснюють аналітичний розпис газет та ряду журналів. Усі без винятку журнальні статті вносяться до ЕК. Ретельно підходять до питання відбору газетних статей, беручи до уваги їх змістовність та відповідність профільним дисциплінам. В середньому до електронного каталогу

вводиться 600 записів аналітичного розпису газет, до кожної статті подається анотація.

Важливою складовою роботи відділу є ведення друкованих каталогів. На сьогодні це 7 каталогів, з них 4 - алфавітні, 3 - систематичні, Систематична картотека статей, Алфавітна картотека «Інститут у ЗМІ» та Алфавітна картотека праць викладачів, де представлені праці науковців ЧДІЕУ за увесь період їх наукової діяльності.

№	Назва каталогу / картотеки	Кількість карток, екз.	Кількість шаф
1	Алфавітний каталог	24880	23
2	АК авторефератів дисертацій	286	1
3	АК дисертацій	26	1
4	Систематичний каталог	24880	33
5	СК видань іноземною мовою	830	1
6	СК електронний видань	3164	2
7	СКС	187842	180
8	АК особистої бібліотеки професора Шевченка В. І.	418	2
9	Алфавітна картотека праць викладачів ЧДІЕУ	2065	5
10	Алфавітна картотека «Інститут у ЗМІ»	45	1

Використовуючи добре організований довідково-бібліографічний апарат, працівники читального залу виконують для читачів довідки різного характеру. Фахівці допомагають у підборі літератури для написання курсових робіт, рефератів, привчаючи читачів користуватися каталогами бібліотеки, намагаються постійно поліпшувати якість обслуговування читачів.

Сьогодні перед бібліотекарями стоїть завдання надання комфортного бібліотечного середовища. Комфортно - означає якісно, професійно, швидко та зручно. Комфортність визначається сукупністю вміло сформованих інформаційних ресурсів, достатньою кількістю матеріально-технічних умов, компетентних та доброзичливих фахівців, які мають максимально повно та оперативно задовольняти інформаційні потреби користувачів. Нові можливості в задоволенні потреб користувачів відкриває вільний доступ до мережі Internet. Здійснити пошук необхідної інформації, переглянути базу електронної бібліотеки, яка містить кілька алгоритмів пошуку в ЕК, можна за допомогою фахівця чи самостійно.

Електронний каталог є одним з головних інформаційних ресурсів бібліотеки і складовою частиною обслуговування, бо дозво-

ляє користувачам комфортно й оперативно отримувати максимально повну інформацію про документи традиційного (паперового) фонду і матеріалів в електронному вигляді.

Вимоги сьогодення спонукають впроваджувати в роботу бібліотек інноваційні проекти. В умовах зростаючої ролі інформаційного прогресу ми просто зобов'язані пристосовуватися до нових умов існування, розробляти нові принципи діяльності. У той час як популярність інтернет-ресурсу росте, саме бібліотеки мають активно рекламувати свої інформаційні послуги, і завдяки якісному апарату пошуку наукової інформації бібліотека має майбутнє.

В усі роки своєї діяльності Наукова бібліотека ЧДІЕУ знаходиться у постійному розвитку, пошуку нових ідей і новацій, активно працює над створенням ефективного і комфортного сервісу у пошуку та отриманні інформації, а використання комп'ютерів, локальних мереж і новітнього програмного забезпечення в кінцевому результаті підвищує якість та ефективність роботи бібліотекарів і читачів. У кожному студентові закладено лідерський потенціал, задатки яскравої особистості. Щоб реалізувати свої можливості, молодій людині потрібно оволодіти певними знаннями. І тут на допомогу їм приходять безмежні ресурси бібліотеки та професійний колектив.

Література

1. Інновації і менеджмент якості в діяльності бібліотек вищих навчальних закладів : матеріали V наук.-практ. конф. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2009. – 206 с.
2. Измерение качества работы. Международное руководство по измерению работы университетских и других научных библиотек / Р. Полл, П. Бокхорст; Пер. с англ. Н. В. Соколовой; Под ред. О. Ю. Устинова. – М. : Логос, 2002. – 152 с.
3. Пашин А. И. Библиотека как социально-культурная система: вопросы управления: учебно-методическое пособие / А. И. Пашин. - М. : Либерей-Библинформ, 2005.- 96 с.
4. Персонал бібліотеки в системі управління якістю бібліотечно-інформаційної діяльності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 18-19 жовтня 2012 р. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. – 207 с.
5. Вилегжаніна Т. Моделі бібліотечного обслуговування / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. - 2007. - №3. - С. 4-6.
6. Пылаева И. Администрирование электронного читального зала при помощи инновационных информационных технологий / И. Пылаева, И. Скирда // Бібліотечний Форум України. - 2011. - №2. - С. 2-3.
7. Оптимізація інформаційно-бібліотечного, інформаційно-аналітичного обслуговування користувачів на основі використання мережевих ресурсів / Б. Якушко // Бібліотечний вісник. - 2011. - №3. - С. 9-13.

І. В. Бевз, завідувач відділу
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ

БІБЛІОТЕКА ВНЗ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРИОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

“Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується”.

В. О. Сухомлинський

Проблема виховання громадянина-патріота постала перед людством тоді, коли виникла перша держава. І актуальною вона буде до тих пір, поки держава існуватиме як соціальний інститут.

Значна роль у процесі формування патріотизму у молоді належить саме бібліотекам ВНЗ. Адже сучасна бібліотека – не просто книгозбірня, а центр освіти, духовності і культури. У цьому руслі перед бібліотеками постає безліч питань. Як виховати у молодого покоління почуття любові до Батьківщини, відчуття гордості за її історичне минуле? Як зберегти і передати нащадкам усі ті кращі надбання української культури, що були виплекані протягом століть українським народом? Які зусилля докласти для формування у молоді розуміння громадянського обов'язку і відповідальності перед суспільством?

Питання національно-патріотичного виховання завжди знаходяться в центрі уваги фахівців нашої бібліотеки, які надбали багатий арсенал різноманітних форм і методів соціокультурної роботи.

Насамперед це книжкові виставки до державних свят, подій, присвячених українській державності, а також ті, що висвітлюють питання народознавства та духовності. Слід зазначити, що спеціалісти нашої бібліотеки творчо підходять до цього питання, намагаються додати до кожної виставки елементи національної символіки, витвори народних умільців, які б підкреслили спрямованість заходу, додали йому колориту.

Багато уваги ми приділяємо питанням відродження та розвитку духовності, культури, традицій нашого народу. Сьогодні по крупинках відроджуються звичаї, свята, що були відібрані у нас в радянські часи, все більш доступною стає інформація з

національної тематики. Молодь жваво цікавиться обрядами, прикметами, звичаями свого народу. Саме для такої молоді у бібліотеці юридичного факультету був проведений майстер-клас «Лялька-мотанка».

Як відомо, лялька для наших предків була не просто іграшкою, вона була оберегом родини і Роду, могутнім магічним талісманом та символом зв'язку між поколіннями. До речі, найдавніші прототипи іграшок в Україні знайдені саме на Чернігівщині поблизу с. Мезин.

Наша співробітниця Марина Ткач не тільки досконало вивчила технологію створення такої ляльки-мотанки, а й вирішила поділитися своїм умінням. Для проведення майстер-класу були обрані студенти-соціологи, і обрані не випадково. Адже лялька-мотанка не тільки народна лялька та родинний оберег, а й дуже гарний засіб арт-терапії, яка останнім часом все ширше застосовується в соціальній роботі з неблагополучними родинами, безпритульними та важковиховуваними дітьми, дітьми з особливими потребами. Таким чином, нам вдалося поєднати духовні надбання нашого народу та потреби сьогодення, а майбутні соціологи ще й набули корисних навичок для майбутньої спеціальності. Слід зазначити, що студенти не тільки із завзятістю долучилися до творчої роботи, а й виявили неабияку цікавість до історії українського побуту.

Натхненні успіхом своїх колег, спеціалісти центральної бібліотеки підготували і провели ще один майстер-клас із виготовлення ляльок-мотанок. Наталія Карпенко і Людмила Соловей опанували іншу техніку створення прадавніх іграшок. У першому випадку ляльки робилися з кольорових ниток, а наші дівчата навчилися робити їх із клаптиків тканини, з'єднаних без допомоги голки. У майстер-класі взяли участь не тільки студенти, а й співробітники інституту.

Наближається 2014 рік – рік коня, і ми вчимося мотати коників, щоб потім навчити і наших читачів.

Ефективною формою національно-патріотичного виховання молоді є зустрічі з людьми, які сами брали участь або досліджували певні історичні події. Організовує ці заходи клуб цікавих зустрічей «Радуга», що діє в бібліотеці з 2007 року. Серед таких заходів хочеться відзначити зустріч з братами Капрановими, які презентували свою нову книгу «Мальована історія незалежності України», під час якої студенти не тільки доторкнулися до перлин історії, а й мали змогу поспілкуватися з цікавими, неординарними особистостями.

Ще одним гостем бібліотеки став відомий краєзнавець, історик Сергій Леп'явко. Надзвичайно цікава розповідь була присвячена трагічним подіям оборони, окупації, визволення Чернігова у 1941-1943 роках та проілюстрована унікальними фотографіями тих часів, деякі з них навіть були зроблені самими окупантами.

Пізнавальною і спонукаючою до роздумів була зустріч із краєзнавцем Марком Володимировичем Камським, який вже багато років досліджує події, пов'язані з участю радянських солдатів у війні в Афганістані. Він зібрав безліч матеріалів про чернігівців, які брали участь у воєнних діях тих років.

Важливим моментом роботи бібліотеки з національно-патріотичного виховання є популяризація літератури через бібліографічні огляди-презентації. Вже традиційним стали огляди літератури з народознавства для студентів-першокурсників. Один із них ми пропонуємо Вашій увазі.

Моя Україна: бібліографічний огляд

Кожен народ світу має свій національний характер, специфіку образу життя, манери поведінки, характерні лише для нього. Він формується протягом усієї багатовікової історії нації. Серед факторів, що впливають на національний характер, Іммануїл Кант зазначав історичний розвиток та факти повсякденної поведінки, що перетворюються на стійкі звички. Сучасні вчені додають тип суспільства, мову, домінуючу релігію, психофізіологічну природу нації та середу існування.

Відповісти на питання: Чому англійці стримані та помірковані, а французи – легковажні та імпульсивні? Чому американці відчувають таку гордість за свою країну? Чому німцям вдається так продуктивно та акуратно працювати? Чому японці так залежні від суспільної думки, а євреї не звертають уваги на помилки та невдачі? Допоможе книга

Сухарев В. О., Сухарев М. В. Психологія народів і націй. - Донецьк: Сталкер, 1997.- 400 с.

Національні психологічні риси, поведінкові стереотипи, сукупність цінностей та звичок, які формують погляд на навколишню дійсність, називають менталітетом. Поняття групового менталітету (менталітету окремої нації) одержало визнання завдяки працям швейцарського психіатра Карла Густава Юнга. За Юнгом, в основі менталітету лежать своєрідні інстинкти (архетипи), які присутні в генах людей і передаються з покоління в покоління.

На думку Олени Донченко та Юрія Романенка, авторів книги «Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятори психополітичного повсякдення)», в основі українського лежить візантійський менталітет.

Ви і самі можете переконатися в цьому. Зараз я буду називати складові візантійського менталітету, а Ви прислухайтеся до себе. Отже: поняття «*вічний учень*» - згадайте прислів'я «Век живи – век учись» і порахуйте кількість тих, хто навчається, у нашому колективі; поняття «*героїзований злочинець*» - згадайте, наскільки всім подобався серіал «Бригада», головними героями якого були дуже імпозантні, але злочинці; поняття «*доля*» – згадайте знову прислів'я «От судьбы не уйдешь» або, як казав наш перший президент, «Маємо те, що маємо», до речі це поняття в свій час допомогло Радянському Союзу виграти війну з Німеччиною, бо доля сліпа, вона сильніша за розум і робить життя не надто цінним подарунком, його, наприклад, можна легко віддати у війні; поняття «*тотожність істини і влади*» - прислів'я «Начальник всегда прав»; про поняття «*пошук правди*» і говорити нема що, в нашій країні правду шукають завжди і всюди, поняття «*ідеалізація старовини*» - скільки разів ми мрійливо кажемо «А помнишь, когда-то»; поняття «*обрядності*» - обрядність у нашому житті присутня всюди: у весіллі (наречений в чорному, наречена в білому), у ялинці на Новий рік, у святковому салюті на 9 Травня, в урочистій «лінійці» на 1 вересня, у випускному балі, у проводах в армію, релігійних обрядах; поняття «*комплекс провини*» - ми всі відчуваємо сором, коли зробили щось не так, і намагаємося виправити свою помилку, а ось, наприклад, євреї можуть помилятися скільки завгодно, в їх мові навіть існує спеціальний термін «хуцца», який означає спонукання до дії, незважаючи на небезпеку виявитися несподіваним, нездатним або недостатньо досвідченим. Більш докладно про риси, притаманні візантійському менталітету, про те, як він вплинув на національну свідомість українців і росіян, і чому народи, які колись називалися «братськими», такі різні, ви можете дізнатися, прочитавши цю книгу.

Якими ж бачать себе самі українці? За результатами соціологічних опитувань, серед позитивних рис української нації були названі такі як: гостинність, доброта, щедрість, працьовитість, товариськість, кмітливість, почуття гумору, хазяйновитість, співчутливість, сміливість, патріотизм, емоційність, чесність, скромність, відвертість, обачність (рисі розміщені за кількістю набраних балів). Серед негативних рис своєї нації

українці називають: жадібність, лукавство, лінощі, байдужість, дурість, нерозсудливість, непередбачуваність, неорганізованість, хвалькуватість, заздрість, упертість, боягузтво, нахабність.

За кордоном Україну вважають злиденною мафіозною країною, жити в якій практично неможливо. Навіть у такій, здається, дружній до нас країні, як Польща, гіршими за українців вважають лише циган. Про Росію і мови немає. Іноземці, які все-таки зважилися відвідати Україну, думку про неї змінюють. Їх глибоко вражають мальовничі пейзажі, щирість і привітність українців, народні звичаї, кухня, краса українських жінок. Надзвичайний і Повноважний Посол Росії в Україні Віктор Черномирдін про Україну писав так: «Українці – хлібосольний народ, як і росіяни. Кухня, мені здається, тут багатша за нашу. Таке різноманіття одних лиш вареників! А борщ з пампушками! Крім України, я б нікуди не поїхав: мені було чим зайнятися в Росії».

Про те, хто такий українець, чим мешканець України відрізняється від європейців і росіян, які карти в колоді української ментальності козирні, які биті, ви можете дізнатися, прочитавши книгу:

Стражний О. С. Український менталітет: Глюзії. Міфи. Реальність. - К.: «Книга», 2008. - 368 с.

Невід'ємними складовими нації є релігія, культура, мова, які народжуються, розвиваються і удосконалюються протягом тисячолітньої історії існування народу. Відомий учений-мовознавець Артур Ярошенко у своїй книзі зібрав історичний, мовний та етнокультурний матеріал з історії України.

Досить цікаві його дослідження з варіантності імен. Пройшовши багатовіковий відбір, в українській мові серед жіночих імен закріпилися найбільш милозвучні. В нашій мові це ті, що мають у своєму складі звуки (л), (н), (м). До речі, це підтверджують імена наших співробітниць (Наталія, Ірина, Валентина, Інна, Алла, Анна, Лена, Оля, Людмила, Марина, Тетяна, Оксана, Світлана). Трохи інша справа з чоловічими іменами. В нашій мові для них характерна яскравість (Андрій, Юрій, Олександр) або сила (Іван, Богдан). А тепер прислухаємося до імен, які вважаються красивими у болгарській мові. Серед жіночих це: Гизда, Дойна, Разделіна, Трандафіла, Хубавка. Насправді значення цих імен приємне (Трандафіла – троянда, Хубавка – красуня), але звучання їх для нас неприємне, бо воно викликає у нас зовсім інші емоції, ніж у носіїв болгарської мови.

Поглибити свої знання з українознавства та етнокультури Ви можете, прочитавши книгу:

Ярошенко А. П. Під чаром рідної землі: Посібник з українознавства. - К.: Шанс, 2008. – 340 с.

Кожна нація, кожен народ, навіть кожна соціальна група має свої звичаї та традиції, що виробилися протягом багатьох століть і освячені часом. І в усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї своїх батьків, карається Богом і людьми, блукаючи світом і ніде не знаходячи притулку. Щоб такого не сталося з Вами, треба обов'язково прочитати книгу

Шкода М. Н. Традиції та свята українського народу. - Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. - 384 с.

Ця книга містить не тільки описи українських традицій і звичаїв святкування, розповідає про календарні свята, але й проводить паралелі з традиціями і національними святами інших народів.

Наприклад, на свято Катерини (7 грудня) шукають долю не тільки українські дівчата. У Франції свята Катерина вважається патронесою «старих» дівчат (старших 25 років). Цього дня неодружені парижанки одягають жовті капелюшки, прикрашені стрічками та квітами, і йдуть розважатися. У цей день їм багато чого дозволяється, наприклад, поцілувати вродливого хлопця.

А таке популярне серед молоді західне свято, як Хеллоуїн з його головним атрибутом - свічкою в різьбленій гарбузі, за однією з версій, родом з України. Цю теорію пов'язують із традицією подавати гарбуза на знак відмови одружуватися.

Ще більш докладно познайомитися з міфологічними уявленнями, легендами, віруваннями, звичаями та обрядами наших предків допоможе ілюстрований словник-довідник

Слов'янський світ: ілюстрований словник-довідник / Упоряд. О. А. Кононенко. - К.: АДС «Український міжнародний культурний центр», 2008. – 784 с.

Переглянувши цю книгу, я, наприклад, дізналася, що «Барабашка» з'явився не під час перебудови, а жив в оселях українців з давніх-давен. Причому вибирав собі лише добрих господарів. Там, де в домі зло, сутички, суперечки, горічаний дух та інші негаразди – Барабашка не живе; від тих, хто його ображає – утікає.

Під час проведення презентації були використані фотографії з фотоальбома

Клочко Д. В. *Моя Україна: альбом світлин*. - К.: Вища школа, 2009. - 239 с.

Автор і укладач не просто фотограф. Він дослідник старовини, невтомний мандрівник, патріот своєї країни. Багато фотографій супроводжуються коментарями, історичними довідками, легендами.

Львівська область. Свірж. Замок XV ст. Був настільки неприступною твердиною, що навіть козацькі загони Богдана Хмельницького штурмувати цю фортецю не наважилися.

Тернопільська область. Нирки. Палац Понінського. 1820 р. Вважався найкращим маєтком Червоної Русі. Після другої світової війни тривалий час розбирався на цеглу.

Закарпатська область. Середнє. Замок тамплієрів. XIII ст. Після знищення «лицарів храму» належав монахам католицького ордену святого Павла. Відомий винними підвалами, загальною довжина яких сягає 4 км.

Хмельницька область. Меджибіж. Замок «Білий лебідь». XIV-XVII ст. Фортечні і палацові мури замку були білого кольору. Велична споруда, віддзеркалюючись у водах Південного Бугу, здалеку нагадувала білосніжного птаха, що пливе.

Луганська область. Мергелева гряда. Святилище IV-II тис. до н.е. Пам'ятка площею понад 10 га своїми концентричними колами нагадує славнозвісний англійській Стоунхендж.

Полтавська область. Березова Рудка. Усипальниця Закревських. 1899 р. Граф Закревський тривалий час був послом Російської імперії в Єгипті. Зачарований красою далекої країни, він спробував відтворити частинку Єгипту, а саме піраміду, в своєму маєтку. Під час Жовтневої революції усипальниця була сплюндрована більшовиками.

Історично склалося так, що кожному народові належить пройти свій шлях розвитку, а менталітет - це своєрідна пам'ять про його минуле. Більш докладно дослідити це питання ви можете, використавши подану літературу.

Література

1. Донченко, О. Архетипи соціального життя і політика (глибинні регулятори психополітичного повсякдення) / О. Донченко, Ю. Романенко. - К. : Либідь, 2001. - 334 с.

2. Клочко, Д. В. *Моя Україна : альбом світлин* / Д. В. Клочко. - К. : Вища школа, 2009. - 239 с.

3. Слов'янський світ : ілюстрований словник-довідник / упоряд. О. А. Кононенко. - К. : АДС «Український міжнародний культурний центр», 2008. - 784 с.

4. Стражний, О. С. Український менталітет : Ілюзії. Міфи. Реальність / О. С. Стражний. - К. : «Книга», 2008. – 368 с.
5. Сухарев, В. О. Психология народов и наций / В. О. Сухарев, М. В. Сухарев. – Донецьк : Сталкер, 1997. – 400 с.
6. Шкода, М. Н. Традиції та свята українського народу / М. Н. Шкода. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 384 с.
7. Ярошенко, А. П. Під чаром рідної землі : посібник з українознавства / А. П. Ярошенко. - К. : Шанс, 2008. – 340 с.

УДК 027.7
ББК 78.349.6

*С. О. Виноградна, бібліотекар I категорії
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ*

РОЛЬ І МІСЦЕ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЧДІЕУ В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ІНСТИТУТУ

Докорінні зміни, що відбуваються нині в системі вищої освіти, ставлять перед вищими навчальними закладами непросте завдання: готувати не лише високоосвічених, кваліфікованих спеціалістів, а й всебічно обізнаних, соціально зрілих, духовно і естетично розвинутих громадян, які у майбутньому становитимуть інтелектуальну еліту суспільства.

Далеко не остання роль у цій важливій справі належить бібліотеці ЧДІЕУ, яка виконує свою гуманістичну місію, що полягає, насамперед, у створенні умов для реалізації інтелектуальних і духовних якостей людини як найвищої цінності суспільства і держави.

У сучасному світі, означеному небувалим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та їх впровадженням в усі сфери людської діяльності, все гостріше постає питання кризи духовності. Дозвольте процитувати Олександра Костенка, доктора юридичних наук, професора, академіка Академії правових наук України: «З кожним днем стає все важче розрізняти добро і зло, істину і не істину, красу і не красу, справедливість і не справедливість, героїзм і злочин, хороших людей і поганих.., свободу і свавілля, дійсність і ілюзії, порядок і анархію, право і не право, демократію і псевдо демократію. Моральність і аморальність... Людям стає все важче розуміти одне одного».

Дійсно, стабільно зростаючий потік електронної інформації, впевненість у забезпеченні постійного і необмеженого доступу до неї, можливість швидкого отримання відповіді на будь-яке питання знижує інтерес і здатність студентів до самостійного мислення.

Як тут не згадати всім відомий, але від цього не менш геніальний і як ніколи актуальний вислів Д. Дідро: «Люди перестають мислити, коли перестають читати». Відтак особливого значення набуває робота бібліотеки ЧДІЕУ щодо розвитку у студентів потреби в книзі, як актуальному носієві матеріальної та духовної культури людства та створення умов для міжособистісного спілкування. В останні роки посилюється як інформаційна, так і соціальна функція бібліотек, що визначається постійним зростанням обсягу інформації в суспільстві. На рубежі ХХ-ХХІ століття в діяльності бібліотек дедалі більше проявляється тенденція їх розвитку як культурних центрів. Бібліотека ЧДІЕУ - це інформаційна книгозбірня, яка стала осередком цікавого суспільно-політичного життя вузу, місцем зустрічі талановитих людей, проведення круглих столів, творчих портретів, вечорів, презентацій книг письменників, презентації книжкових виставок, тематичних переглядів, творчих виставок декоративно-прикладного мистецтва. Мета нашої роботи в соціокультурній діяльності - залучення до бібліотеки користувачів та формування їхніх читацьких інтересів, об'єднання навколо бібліотеки читацького активу, підвищення іміджу бібліотеки. Головне завдання соціокультурної діяльності бібліотеки - популяризація книг, періодичних видань, інших матеріалів, що розкривають фонд бібліотеки. Серед численних форм масової роботи поважне місце займає проведення засідань творчого клубу «Райдуга», який розпочав роботу 2007 році. Нікого не залишають байдужими творчі літературно-музичні зустрічі з доцентом кафедри маркетингу В. Дудком та протоієреєм Храму Всіх Святих В. Куліком, які через творчість відкрили слухачам свій духовний внутрішній світ. Студентам запам'яталися виставки художників Г. Черниш, Т. Тимошенко, В. Юдіна. Цікаво пройшли зустрічі з психологами В. Шморгуном та І. Ярошем, письменниками Г. Комаровим, О. Конечною. Також в гостях клубу побували шановні люди Чернігівщини - Г. Кузнецов, Е. Гігаурі та інші.

Варто зазначити, що і філія №2 нашої бібліотеки не стоїть осторонь, вона перетворюється на культурний центр вузу, активно впроваджує соціокультурну роботу. Сьогодні ми є не тільки закладом, який реалізує право студентів та викладачів на доступ до інформації, але і центром спілкування користувачів.

Спілкуватися можна не тільки в діалозі, а й опосередковано, через виставку. Саме книжкова виставка є засобом розкриття інформаційних ресурсів філії і візитною карткою, відображаючи стиль бібліотеки, творчі можливості персоналу.

У сучасних умовах бібліотечна виставка стає активним помічником читача і бібліотекаря в організації читання, їй притаманні такі риси, як актуальність, динамізм, оперативність. Відсутність жорстких рамок в організації виставок сприяє розвитку творчості, збагаченню бібліотечного досвіду.

Кожна книжкова виставка – це погляд на світ людини, що її підготувала, це передача світогляду, життєвого досвіду, ставлення до людей і до себе. Виставка – це завжди творчість. «Що я хочу сказати людям і світові, як можу представити я себе через книги?» - ця думка завжди хвилює нас, коли ми розпочинаємо роботу над виставкою.

Книжкові виставки філії поділяються на: виставки нових надходжень (які проходять на абонементі); тематичні; календарні; інформаційні.

Організуючи книжкові виставки, бібліотека-філія реалізує такі завдання і мету: розкриває та популяризує свій фонд; інформує про подію або знайомить із чимось новим; виховує інтерес читачів до літератури різної тематики; формує позитивний імідж бібліотеки; сприяє різноманітному дозвіллю.

Найбільш поширеними виставками є тематичні. Вони розкривають певну частину інформаційних ресурсів філії і присвячені тій чи іншій актуальній проблемі сучасності.

Усі тематичні виставки зосереджені в читальному залі. Інтерес до виставки визначається не кількістю представлених видань, а тим, як уміло вони подаються, наскільки образно передається основна тема. Тема та назва мають викликати у студента та викладача бажання познайомитися з представленими книгами.

За період із січня по серпень у читальному залі було організовано 20 тематичних виставок. Серед них:

- «Твоє покликання – геодезія»;
- «Сторінками сучасної преси»;
- «На допомогу майбутньому будівельнику»;
- «Книга в твоєму житті»;
- «До дня геолога, картографа, геодезиста»;
- «Наука управління»;
- «Це цікаво».

Велике значення для майбутніх спеціалістів нашого вузу має проведення масових інформаційних заходів, а саме «Днів фахів-

ця», на яких майбутні фахівці на відкритих переглядах знайомляться з літературою зі спеціальності, переліком та змістом фахових та періодичних видань, наявних у фонді бібліотеки.

Бібліографічні огляди як метод масової роботи є самостійним заходом філії. Проводити їх у читальному залі в той час, коли там займаються студенти, неправомірно, оскільки це заважало б їм працювати. Тому було прийнято спільне рішення проводити бібліографічні огляди на засіданнях кафедри. Там ми знайомимо викладачів з новими надходженнями літератури, також висвітлюємо ту чи іншу тему. А викладач, у свою чергу, донесе цю інформацію до студентів. У проведенні оглядів нам активно допомагають зав. кафедри промислового та цивільного будівництва С. В. Завадський, зав. кафедри управління якістю та проектами Є. Ю. Сахно, зав. кафедри водовідведення та водопостачання В. І. Шевель.

Філія є не тільки інформаційним, а й виховним центром, вона формує світогляд студента, його художній смак, культуру, різнобічні інтереси. Для цього у нас була організована видача художньої літератури. За рік було видано 1630 примірників.

Вже більше трьох років працює «Літературна вітальня», зустрічі в якій проходять у вигляді знайомства з творчими людьми: І. Вачнадзе, Д. Зюгановим, А. Бешун. Презентації творів художників М. Кондратенко, В. Леоненко, Т. Тимошенко, А. Чикіна, фотографа О. Грицюка розширюють пізнавальну сферу студентів, збагачують їх духовний світ, розкривають їх внутрішній потенціал та привчають до прекрасного.

Як і кожна бібліотека, ми маємо свій особистий арсенал форм і методів масової роботи, як традиційних, перевірених часом і практикою, так і новітніх. Прикладом останнього є бібліокuratorство. З кожним куратором наших факультетів ми домовляємось, що він виділить нам 5 хвилин зі своєї пари і приведе студентів до читального залу. Саме тут ми знайомимо студентів з роботою бібліотеки, вчимо користуватися каталогами та картотеками, правильно замовляти літературу у бібліотекаря. Куратори йдуть нам назустріч, пропонують свою допомогу. Серед кураторів хочеться відзначити дуже активних, це: М. Корзаченко, Н. Сташкевич, О. Колейчик, Я. Шевченко.

Підбиваючи підсумки, хочу сказати, що успішна робота філії була б не можлива без успішної співпраці з усіма кафедрами та деканатами, які підтримують усі наші ініціативи, допомагають вирішувати різні питання. Філію №2 поважають і люблять читачі, про це говорять студенти та викладачі на нашому сайті. В цьому заслуга дружнього, професійно підготовленого колективу, який

свої знання і майстерність віддає читачам, виконуючи свою високу місію - сприяння створенню і інтелекту нації задля майбутнього нашої держави.

Свою доповідь хочу завершити словами Миколи Реріха, який сказав, що бібліотека - це місце роботи, і «храм думки», і науково-дослідний центр, і лабораторія, і музей, і вища школа, і місце високих радощів, світ розуму очей. Така думка є для нас стимулом для професійного вдосконалення та творчих пошуків.

Література

1. Бура Н. П. Форми масової роботи з читачами у бібліотеках (1920-1930 рр.) / Н. П. Бура // Бібліотекознавство: бібліографія. - 1991. - Вип.30. - С.127-131.
2. Соціокультурна діяльність: Публічні бібліотеки: Національно парламентська бібліотека / [Укладачі: С. Кравченко, І. Цуріна]. - К., 2005. - 67 с.

УДК 027.7
ББК 78.349.6

Л. М. Соловей, *бібліотекар I категорії*
Наукової бібліотеки ЧДІЕУ

МУЗЕЙНА СПРАВА ЯК ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЧДІЕУ

Музеї – це скарбниці тисячоліть народної пам'яті, носії культурних надбань народу, осередки, в яких найвиразніше представлена його ментальна самобутність.

Поняття «музей» з'явилося в культурному вжитку людства понад дві з половиною тисячі років тому, але в сучасну епоху його зміст кардинально змінився. Стародавні греки спочатку розуміли під мусейоном святилище муз, а з часом цим словом стали означувати місце для заняття літературою, наукою та наукового спілкування. Друге життя терміну «мусейон» подарувала епоха Відродження та наповнила його новим змістом. Музеєм стали називати спочатку колекції пам'ятників античності та витворів мистецтва, а потім зразків світу природи і всього, що сприймалося як «рідкість» та «чудасія».

Появою нового аспекту в своєму трактуванні музей зобов'язаний епосі Просвітництва, з її акцентами на рівності освітніх можливостей людей, культом розуму та пропагандою знань. Із

зібрання, доступного лише небагатьом охочим, музей перетворюється на установу, відкриту для широкого загалу, а його визначною ознакою стає не тільки наявність колекції, її зберігання і вивчення, але й показ. У XIX ст. завершується процес формування музею як соціокультурного інституту. На початку наступного століття його визначали як зібрання систематизованих та експонованих відповідно до наукових методів предметів, що становлять інтерес для вчених. Подальша демократизація музею привела до того, що стала підкреслюватися орієнтованість його на всі верстви населення.

У наш час інформаційними центрами стають також бібліотеки, розширюючи коло своїх можливостей та відіграючи важливу роль у науково-дослідній діяльності. Рушаючи в ногу з часом, бібліотеки почали створювати на своїй базі музеї: рідкісної книги, історії, віртуальні тощо. Не дивно, що Музей історії Чернігівського державного інституту економіки і управління, створений з метою об'єднання співробітників, викладачів і студентів, які прагнуть знати історію рідного навчального закладу, був заснований саме бібліотекою вишу.

Перші експозиції музею почали формуватися і втілюватися у життя 26 квітня 2012 року, займаючи належне місце в приміщенні Наукової бібліотеки. Експозиції поетапно розкривають історію становлення та розвитку першого вищого економічного навчального закладу Чернігова.

Перша експозиція присвячена періоду становлення вишу (1994 – 2002 рр.) на чолі з ректором Борисом Івановичем Суховірським. За перші 5 років своєї діяльності професорсько-викладацький склад збільшився з 24 до більш ніж 200 викладачів, кількість студентів зросла з 368 до 5035 абітурієнтів, відкрито 11 спеціальностей та Навчальний центр у м. Славутич. Працювало: 4 факультети та 13 кафедр, 3 комп'ютерні класи, медпункт, 2 буфети, їдальня та три гуртожитки для студентів. Наступні 3 роки виявились не менш плідними: створено два нових факультети та відкрито нові спеціальності, введено в дію два нових корпуси (на проспекті Миру, 44 та по вул. Белова, 4). На початку 2001 року відкрито аспірантуру. З 1997 по 2003 роки діяв унікальний проект під назвою «Науковий інкубатор ЧДІЕУ», який об'єднував під дахом нашого закладу 23 наукові лабораторії міста, що залишились без державної підтримки.

За час роботи ректора Валентина Олександровича Борового (2002 – 2008 рр.) було відкрито нову, необхідну та популярну спеціальність «Туризм», створено факультет геоінформатики і управління територіями, який пізніше був перейменований в інженер-

но-будівельний факультет. З літа 2006 року впроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу за Болонською конвенцією.

З призначенням у 2008 році нового ректора Ірини Сергіївни Каленюк пріоритетним напрямом роботи навчального закладу стала наукова діяльність. І вже з грудня 2008 року видається збірник наукових праць «Науковий вісник ЧДІЕУ», який пізніше отримав статус фахового, у вересні надрукована колективна монографія; з 2010 року працює Спеціалізована Рада із захисту кандидатських дисертацій, в інституті вперше проведено Зовнішнє незалежне оцінювання, яке стало традиційним; наступного року було відкрито магістратуру за спеціальністю «Фінанси» та «Менеджмент», введено нову спеціальність «Лісове та садово-паркове господарство». Навесні 2012 року, напередодні жіночого свята, було урочисто відкрито етнографічний музей-світлицю у приміщенні юридичного факультету.

Влітку 2013 року виконуючим обов'язки ректора ЧДІЕУ призначено Володимира Вікторовича Казимира. В історії інституту економіки і управління починають писатися нові сторінки.

У музеї триває робота з комплектування та розширення представлених колекцій, а також ведеться пошук нових цікавих експонатів, але оживає музей тоді, коли до нього приходять відвідувачі.

Наприкінці хочу навести слова одного з перших відвідувачів, записані до Книги відгуків і пропозицій: «Створення музею інституту є справа величезної ваги. Це засвідчує вузівський патріотизм її упорядників, які зробили вже багато для розбудови музею і безперечно ще зроблять набагато більше...» (Шевченко В. М., доктор історичних наук, професор).

Література

1. Рутинський, М. Й. Музеєзнавство [Текст] : навч. посіб. / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк. – К. : Знання, 2008. – 428 с.
2. Шевченко, В. В. Музеєзнавство [Текст] : навч. посіб. / В. В. Шевченко, І. М. Ломачинська. – К. : Університет «Україна», 2007. – 287 с.

Відомості про авторів

Баклажко Оксана Петрівна	редактор II категорії Наукової бібліотеки ЧДІЕУ;
Бевз Інна Валентинівна	завідувач відділу Наукової бібліотеки ЧДІЕУ;
Белінська Валентина Миколаївна	директор Наукової бібліотеки ЧДІЕУ;
Бура Євгенія Павлівна	бібліотекар II категорії Наукової бібліотеки ЧНТУ;
Виноградна Світлана Олександрівна	бібліотекар I категорії Наукової бібліотеки ЧДІЕУ;
Мазур Людмила Вікторівна	провідний бібліотекар Наукової бібліотеки ЧДІЕУ;
Мороз Наталія Вікторівна	заступник директора Наукової бібліотеки ЧДІЕУ;
Сіденко Тетяна Анатоліївна	завідувач відділу Наукової бібліотеки ЧДІЕУ;
Соловей Людмила Миколаївна	бібліотекар I категорії Наукової бібліотеки ЧДІЕУ.

Для нотаток

УДК 027.7
ББК 78.3
Б 59

Бібліотека вищого навчального закладу – ресурсний, інформаційно-аналітичний центр в епоху електронних комунікацій

*Матеріали
регіональної науково-практичної конференції
19 грудня 2013 р.*

Головний редактор	В. М. Белінська
Відповідальний редактор	Н. В. Мороз
Мовне редагування	Г. В. Макаренко
Комп'ютерна верстка	Н. В. Мороз, Г. В. Макаренко

Підписано до друку 05.12.2013 р. Формат 60x84 ¹/₈

Гарнітура Bookman Old Style-10

Обсяг 2,88 умовн. др.арк. Обл. вид. арк. 2,48. Наклад 20 прим.

Замовлення № 124 від 17.12.2013

Чернігівський державний інститут
економіки і управління
Наукова бібліотека

Адреса інституту і видавництва:
14033, м. Чернігів, вул. Стрілецька, 1, кім. 100.